ಮಾಘ ಸ್ನಾನದ ವಿಧಿ ವರ್ಣನೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೨೪

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ:- ಮಹಾನುಭಾವರೇ, ಮಾಘ ಸ್ನಾನವು ಇಷ್ಟು ಅತ್ಯದ್ಭುತವೂ ಪುಣ್ಯಪ್ರದವೂ ಹೇಗೆ ಆಯಿತು? ಪ್ರಭಾವವು ಏನು? ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಇನ್ನೂ ವಿಸ್ತಾರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನನಗೆ ತಾವು ನಿರೂಪಿಸಬೇಕು.

ದತ್ತಾತ್ರೇಯ:- ನೀರು ಸ್ವಭಾವತಃ ಪವಿತ್ರ. ಆಪಃ ಸ್ವಭಾವತೋ ಮೇಧ್ಯಾಃ ಎಂದೂ ಹಿರಿಯರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ''ಆಪೋ ನಾರಾಯಣೋ ದೇವಃ'' ಸಾಕ್ಷಾತ್ ನಾರಾಯಣನೇ ಜಗತ್ತನ್ನು ಪವಿತ್ರೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಎಲ್ಲ ವೇದಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಗೃಹಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ನಕ್ಷತ್ರ ನೀಹಾರಿಕೆಗಳಿಗೂ ಸೂರ್ಯನು ಹೇಗೆ ಅಧಿರಾಜನು ಆಗಿರುವನೋ ಹಾಗೆ ಮಾಘಮಾಸವು ಎಲ್ಲ ಮಾಸಗಳಿಗೂ ಅಧಿರಾಜ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವಾಗ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿ,

ಮಕರಸ್ಥೇ ರವೌ ಮಾಗೇ ಗೋವಂದಾಚ್ಯುತ ಮಾಧವ ।
ಸ್ನಾನೇನಾನೇನ ಭೂದೇವ ಯಥೋಕ್ತಫಲದೋದ್ಭವ ॥

ಎಂದು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಹರಿಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಸಿ ನೀರಿನಿಂದ ಆರು ವರ್ಷ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯವು ಒಂದು ದಿನ ಬಾವಿಯ ನೀರಿನ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಲಭಿಸುವದು. ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ಬಾವಿ, ಹೊಕ್ಕರಣಿ, ಹೊಂಡ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯದ ಎರಡು ಪಟ್ಟು ಪುಣ್ಯವು ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಮೀಯುವದರಿಂದ ಬರುದದು. ಇದರ ನಾಲ್ಕು ಪಟ್ಟು ಪುಣ್ಯ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಘ ಸ್ನಾನದಿಂದ, ಅದರ ನಾಲ್ಕು ಪಟ್ಟು ಪುಣ್ಯ ಮಹಾನದಿಗಳ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವದರಿಂದ, ಅದರ ಸಾವಿರ ಪಟ್ಟು ಪುಣ್ಯ ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ಗಂಗಾಸ್ನಾನ ಮಾಡುವದರಿಂದ. ಮಾಘದಲ್ಲಿ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಂದವರು ಪ್ರತಿದಿನ ಸಾವಿರ ತೊಲೆ ಬಂಗಾರವನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿದಷ್ಟು ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಗಂಗಾಸ್ನಾನದ ಪುಣ್ಯದ ಸಾವಿರ ಪಟ್ಟು ಪುಣ್ಯವು ಗಂಗಾ-ಯಮುನಾ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಮಾಘ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಲಭಿಸುವದು.

ಪಾಪದ ಭಾರದಿಂದ ಕುಸಿಯುತ್ತಲಿರುವ ಪ್ರಜೆಗಳ ದುರಿತ ರಾಶಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಸುಟ್ಟುಹಾಕಲಿಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಈ ಪ್ರಯಾಗ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನೂ ಹಾಗೂ ಮಾಘಮಾಸವನ್ನೂ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ರುದ್ರ ಮುಂತಾದ ದೇವತೆಗಳು ಈ ತ್ರಿವೇಣೀ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಸರಸ್ವತಿ, ಪಾರ್ವತಿ, ಶಚಿ, ಅದಿತಿ, ಮೇನಾ ಮುಂತಾದ ಸುರಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಪಿತೃಗಳು, ಋಷಿಗಳೂ ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ತ್ರಿವೇಣಿ ಸ್ನಾನಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಪ್ರಯಾಗ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾಂಚನಮಾಲಿನಿಯು ಮೂರುದಿನ ತಾನು ಮಾಘಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿ ಓರ್ವ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದಳು.

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ:- ಪೂಜ್ಯರೇ, ಯಾರು ಆ ರಾಕ್ಷಸ? ಕಾಂಚನಮಾಲಿನಿಯಾದರೂ ಯಾರು? ಅವಳು ಹೇಗೆ ತನ್ನ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ ನೀಡಿದಳು? ಅವನಿಗೆ ಹೇಗೆ ಸದ್ಗತಿ ಉಂಟಾಯಿತು?

ದತ್ತಾತ್ರೇಯ:- ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾಂಚನಮಾಲಿನಿಯೆಂಬ ಅಪ್ಸರೆಯು ರೂಪವತಿಯಾದ ರಮಣಿಯರಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ರತಿದೇವಿ ಎಂದು ಖ್ಯಾತಿ ಪಡೆದಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಪರಮ ಹರಭಕ್ತಳು. ಒಂದು ಸಲ ಅವಳು ಪ್ರಯಾಗ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಕೈಲಾಸ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಳು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಟ್ಟದಂಥ ಬೃಹದಾಕಾರದ ರೂಪದಿಂದ ಒಂದು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿಯ ಲತಾಕುಂಜದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದ ಓರ್ವ ರಕ್ಕಸ. ಗಂಗಾ-ಯಮುನಾ ಸಂಗಮ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ನೆನೆದ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದಲೇ ಶಿವಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಹೊರಟ ಆ ಸುಂದರಾಂಗಿಯ ಚೈಲಾಂಚನದಿಂದ ತೊಟ್ಟಿಕ್ಕುವ ಆ ನೀರಿನ ಹನಿಗಳು ಆ ರಾಕ್ಷಸನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದವು. ಅವಳ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ತೊಟ್ಟಿಕ್ಕಿದ ಜಲಬಿಂದುಗಳು ಆ ರಕ್ಕಸನ ಬೆಟ್ಟದಂಥ ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಕೂಡಲೇ ಆ ದೈತ್ಯನಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಲೇ ದೈವೀಭಾವವು ಉದಿಸಿತು. ಮನಸ್ಸೂ ಪ್ರಸನ್ನವಾಯಿತು. ಅವನು ಕೇಳಿದ - ''ಕಮಲಗಣ್ಣಿನಕಾಮಿನಿಯೋ, ನೀನು ಯಾರು? ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೆ? ನಿನ್ನ ಬಟ್ಟೆಯು ಏಕೆ ತೊಯ್ದಿದೆ? ನಿನ್ನ ಹೆರಳಿನಿಂದ ನೀರು ಹನಿಗಳು ಏಕೆ ಉದುರುತ್ತಿವೆ? ನಿನ್ನ ಬಟ್ಟೆಯ ನೀರು ನನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆಬಿದ್ದ ಕೂಡಲೇ ನನ್ನ ರಾಕ್ಷಸ ಸಹಜವಾದ ಕ್ರೌರ್ಯವು ಕಳೆದಿದೆ. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನೋ ಒಂದು ನೆಮ್ಮದಿ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಇದು ಯಾವ ನೀರಿನ ಮಹಿಮೆ?''

ಅಪ್ಸರೆ:- ರಾಕ್ಷಸ, ನಾನು ಕಾಮರೂಪಿಣಿಯಾದ ಅಪ್ಸರೆ. ನನ್ನ ಹೆಸರು ಕಾಂಚನಮಾಲಿನಿ. ಪ್ರಯಾಗದ ತ್ರಿವೇಣೀ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ನಾನು ಕೈಲಾಸ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದೆ ಶಿವಾರ್ಚನೆಗಾಗಿ. ಆರ್ದ್ರ ವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಹೊರಟ ನನ್ನ ಚೇಲಾಂಚನದ ಕತಿಪಯ ಬಿಂದುಗಳು ನಿನ್ನ ನಡುನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ರಾಕ್ಷಸೀಭಾವ ಕಳೆದುಹೋಗಿದೆ. ದೈವೀಭಾವ ಈಗ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತವಾಗಿದೆ. ನಾನು ಸುಮೇಧ ಎಂಬ ಗಂಧರ್ವನ ಮಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಇಂಥ ದಿವ್ಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಾನೊಬ್ಬ ವೇಶ್ಯೆ. ನನ್ನ ಲಾವಣ್ಯ ಚೇತೋಹಾರಿ. ಕಾಂತಿ ಕಾಮನ ಕಾಮಿನಿಗಿಂತ ಕಮನಿಯ. ನಾನು ನನ್ನ ಚಲುವಿಕೆಯಿಂದ ಕಳಿಂಗ ದೇಶದ ರಾಜನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೂರೆಗೊಂಡೆ. ಆ ದೊರೆ ನನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯದ ದಾಸಾನುದಾಸ. ಅದರಿಂದ ನನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಗರ್ವ ಉಕ್ಕುತ್ತಲಿತ್ತು. ಆ ನಾಡಿನ ನವತರುಣರೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ರೂಪಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಮುಗ್ಧರಾಗಿ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿನ ಸಂಕೇತದಂತೆ ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ನನ್ನ ರೂಪರಾಶಿಯಿಂದ ನಾನು ಗಳಿಸಿದ ರತ್ನ, ಮುತ್ತು, ನಗನಾಣ್ಯಗಳು ಅಗಣ್ಯ. ಐಶ್ವರ್ಯ ಆಪಾರ. ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಿಂದ ಹೊಡೆದಾಡಿ ಎಷ್ಟೋ ಯುವಕರು ಮರಣ ಹೊಂದಿದರು. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲರನ್ನು ವಂಚಿಸುತ್ತ ಹಾವಭಾವದಿಂದ ತರುಣ ಜನಾಂಗವನ್ನೇ ಮರಳುಗೊಳಿಸುತ್ತ ನಾನು ನನ್ನ ತಾರುಣ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆದೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಐಶ್ವರ್ಯಬಂದರೂ ನಾನು ಒಮ್ಮೆಯೂ ದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಲಿಲ್ಲ. ದಾನವನ್ನು ನೀಡಲಿಲ್ಲ. ಹೋಮಹವನ

ಮಾಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ದುರ್ಗಾದೇವಿಯ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಮುಪ್ಪಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಬಹಳೇ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಯಿತು. ಪಾಪ ಕೃತ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಬಹಳ ಮರುಗಿದೆ. ಕೃತಕರ್ಮಗಳಿಗಾಗಿ ದುಃಖಪಟ್ಟೆ.

ಕೊನೆಗೆ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ ವಿದ್ವಾಂಸನಾದ ರಾಜಪುರೋಹಿತನಿಗೆ ಶರಣುಹೋದೆ. ''ಪೂಜ್ಯರೇ, ನಾನು ಪಾಪದ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮುಳುಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಇದರಿಂದ ನನ್ನ ಉದ್ಧಾರ ಆಗುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ನೀವೇ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕರುಣೆಯ ನೀರನ್ನು ಸಿಂಪಡಿಸಬೇಕು. ಸಜ್ಜನರ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರೂ ದಯೆದೋರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ದುರ್ಜನರ ಮೇಲೆ ದಯಾದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನೀಡಿದವರೇ ನಿಜವಾದ ಮಹಾತ್ಮರು'' ಎಂದು ಅಂಗಲಾಚಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು. ಆಗ ಆ ಪುಣ್ಯಪುರುಷರು ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು ಅನುಗ್ರಹ ಪೂರ್ಣದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ನುಡಿದರು.

ರಾಜಪುರೋಹಿತ:- ಸುಂದರಿ, ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಕರಾಳವಾದ ಕಾಮುಕ ಚರಿತ್ರೆಯೆಲ್ಲವೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವೂ ಇಲ್ಲ. ಈಗ ನಿನಗೆ ಉಳಿದಿರುವ ಉಪಾಯ ಒಂದೇ. ನೀನು ಪ್ರಯಾಗ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗು. ಅಲ್ಲಿ ಮಾಘ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಗಂಗಾ-ಯಮುನಾ ಸಂಗಮ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡು. ಅದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸುಟ್ಟು ಹೋಗುವವು ನಿನಗೆ ಮುಂದೆ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಯೂ ಆಗುವದು.

ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರನು ಗೌತಮ ಪತ್ನಿಯಾದ ಅಹಲ್ಯೆಯ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಗೌತಮರ ಶಾಪಕ್ಕೆ ಈಡಾದ. ದೇಹದ ತುಂಬ ಅವನಿಗೆ ಸಾವಿರಾರು ಭಗಚಿನ್ಹೆಗಳು ಉಂಟಾದವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಮುಖತೋರಲೂ ನಾಚಿಕೆ. ಕೊನೆಗೆ ಅವನು ಮೇರು ಪರ್ವತದ ಶೃಂಗಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ನೂರು ಯೋಜನ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಒಂದು ಸರೋವರದ ಒಂದು ಕಮಲಪುಷ್ಪದ ದೇಟಿನ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ ಕುಳಿತ. ಇಂದ್ರನನ್ನು ಕಾಣದೇ ಹೌಹಾರಿದ ಶಚೀದೇವಿಯೂ ಉಳಿದ ದೇವತೆಗಳೂ ಆ ಸರೋವರದ ದಂಡೆಗೆ ಬಂದರು. ದೇವೇಂದ್ರನನ್ನು ಹೊರಗೆ ಬಾ ಎಂದು ಬೃಹಸ್ಪತ್ಯಾಚಾರ್ಯರು ಕರೆಕೊಟ್ಟು ಆಮಂತ್ರಿಸಿದರು.

ಆಗ ದೇವೇಂದ್ರನು ಹೊರಬಂದು ಈ ತನ್ನ ದೈಹಿಕವಾದ ವೈರೂಪ್ಯದ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗ ಯಾವದು? ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಅದಕ್ಕೆ ಬೃಹಸ್ಪತ್ಯಾಚಾರ್ಯರು ಪ್ರಯಾಗ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ಮಾಡು ಎಂದು ಆದೇಶವಿತ್ತರು. ಗುರುಗಳ ಆದೇಶವನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ಆ ಸುರರಾಜ ಬಂದ ಗಂಗಾ-ಯಮುನಾ ಸಂಗಮ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ. ಆ ಪುಣ್ಯೋದಕದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಿಂದ. ಅದರಿಂದ ಕೂಡಲೇ ಅವನ ಮೈತುಂಬ ಲಾಂಛಿತವಾದ ಸಹಸ್ರ ಭಗಚಿಹ್ನಗಳು ಮಾಯವಾಗಿ ಸಾವಿರ ತಾವರೆಗಣ್ಣಗಳು ಅರಳಿನಿಂತವು. ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ಋಷಿಗಳೂ ದೇವೇಂದ್ರನನ್ನು ಹೊಗಳಿ ಹಾಡಿದರು. ದೇವೇಂದ್ರನು ಪ್ರಯಾಗ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಹೊಗಳಿ ಹಾಡಿದ. ಬೃಹಸ್ಪತ್ಯಾಚಾರ್ಯರು ಮಾಘಮಾಸವನ್ನು ಹಾಡಿಹೊಗಳಿದರು.

ಆದುದರಿಂದ ಶುಭಾಂಗಿಯೇ, ನೀನು ಕೂಡ ಪ್ರಯಾಗಕ್ಕೆ ಹೋಗು. ಅಲ್ಲಿ ಗಂಗಾ ಯಮುನಾ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡು. ಅದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಪಾಪ ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ.

ರಾಜಪುರೋಹಿತರ ಈ ಆದೇಶದಂತೆ ಮನೆ, ಮಾರು, ಬಂಧು, ಬಳಗ, ಐಶ್ವರ್ಯ, ದಾಸದಾಸಿಯರು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತೊರೆದು ಪ್ರಯಾಗ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಧಾವಿಸಿದೆ. ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಗ್ಧಳಾಗಿ ಆ ಸಂಗಮ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದೆ. ಮೂರೇ ಮೂರು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸಂಚಿತವಾದ ಪಾಪರಾಶಿಯೆಲ್ಲವೂ ಭಸ್ಮವಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಮುಂದೆ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ದಿನ ನಾನು ತಪ್ಪದೇ ಆ ಪ್ರಯಾಗ ತೀರ್ಥದ ಪುಣ್ಯೋದಕದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದೆ. ಆ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ನಾನು ಇಂಥ ದಿವ್ಯ ದೇಹವನ್ನು ಹೊಂದಿ ದೇವತಾ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಪಾರ್ವತಿ ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಗೆಳತಿ. ಈ ಪ್ರಯಾಗ ಸ್ನಾನದ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಜನ್ಮಾಂತರದ ನೆನಪು ಮಾಸಿಲ್ಲ. ನಾನು ಈಗಲೂ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರಯಾಗ ಸ್ನಾನವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಪ್ರಾತಃಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಇಂದು ನಾನು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ನನ್ನ ತೊಯ್ದ ಬಟ್ಟೆಯ ತುದಿಯಿಂದ ತೊಟ್ಟಿಕ್ಕಿದ ತೋಯ ಬಿಂದುಗಳು ನಿನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ರಾಕ್ಷಸಭಾವವು ತೊಲಗಿ ಹೋಯಿತು. ರಾಕ್ಷಸ ನೀನು ಕೇಳಿದ್ದರಿಂದ ನಾನು ನನ್ನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದೆ. ಇನ್ನು ನಿನ್ನ ಕಥೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ನನಗೆ ನಿರೂಪಿಸು. ಇಂಥ ಕ್ರೂರ ಹಾಗೂ ವಿಕಾರ ಮುಖದ ಅಸಹ್ಯ ರಾಕ್ಷಸ ಯೋನಿಯು ನಿನಗೆ ಬರಲು ಏನು ಕಾರಣ?

ರಾಕ್ಷಸ:- ಸುಂದರಿ, ನಾನು ಹಿಂದೆ ಕಾಶೀ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ವೇದ ವೇದಾಂತ ಪಾರಂಗತನಾದ ಋಗ್ವೇದಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿದ್ದೆ. ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ದೊಡ್ಡ ಕುಲ. ಓದಿದ್ದು ಸರ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರಭಂಡಾರ ಆದರೆ ದುಡ್ಡಿನ ದಾಹ ನನಗೆ ಪಿಶಾಚಿಯಂತೆ ಆಗಲೇ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿತ್ತು. ದ್ರವ್ಯದ ಲೋಭದಿಂದ ನಾನು ಆ ಕಾಶೀಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬರುವ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಿಗಳಿಂದಲೂ ಹಣವನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅದರೊಡನೆ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಿಗಳ ಪಾಪವನ್ನೂ ಎಳೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆ ನಗರದ ಹಿರಿಯರು ನನಗೆ ಬಗೆಬಗೆಯಿಂದ ಬುದ್ದಿ ಹೇಳಿದರು. ಛೀ ಮಾಡಿದರು. ಆದರೂ ಆಸೆಯ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿದ ನಾನು ಯಾರ ಮಾತನ್ನೂ ಕೇಳದೇ ದ್ರವ್ಯ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೆ. ವಿಪ್ರ, ವೈಶ್ಯ, ಚಂಡಾಲ, ರಂಡಾಗರ್ಭಿ, ಕುಡಕ, ಕೊಲೆಗಡುಕ ಯಾರನ್ನೂ ನಾನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ ಹಣ ಕಿತ್ತಿದ್ದೇ ಕಿತ್ತಿದ್ದು. ಇದರಂತೆ ನಾನು ಇನ್ನೂ ಅನೇಕಾನೇಕ ಪಾಪಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಕಾಲ ಕಳೆದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಆ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಾನು ಮಾಡದೇ ಇರುವ ಪಾಪ ಕಾರ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ.

ಹೀಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ಮೋಸ ವಂಚನೆ ಕಪಟ ಕಳವು ವ್ಯಭಿಚಾರ ಮುಂತಾದ ಘೋರಪಾತಕಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೈಯುತ್ತಲೇ ನಾನು ಆ ಜನ್ಮ ನೀಗಿದೆ. ಕಾಶೀಮರಣದ ಪ್ರಭಾವದದಿಂದ ನಾನು ನರಕಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದ ಅಸಂಖ್ಯ ಪಾಪಾಚಾರಗಳ ಫಲವಾಗಿ ನಾನು ಎರಡು ಸಲ ಗಿಡುಗನಾಗಿ ಮೂರು ಸಲ ಹುಲಿಯಾಗಿ, ಎರಡು ಬಾರಿ ಹಾವು, ಒಮ್ಮೆ ಗೂಗೆ, ಒಮ್ಮೆ ಹಂದಿಯಾಗಿ ಜನಿಸಿ ಹತ್ತನೇ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಾನು ರಾಕ್ಷಸನಾಗಿ ಜನಿಸಿದೆ. ಇದೇ ನನ್ನ ಹತ್ತನೆಯ ರಕ್ಕಸ ಜನ್ಮ. ನಾನು ರಾಕ್ಷಸ ಜನ್ಮ ತಾಳಿದ ಬಳಿಕ ಈಗ ಒಂದುಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದಿವೆ. ನಾನಿದ್ದ ಈ ವನ ಮೊದಲು ಬಗೆಬಗೆಯ ಹೂ ಬಳ್ಳಿ ಮರಕಂಟಿ ಕುಸುಮ ಕುಂಜಗಳಿಂದಲೂ, ಪಶುಪಕ್ಷಿ ಖಗಮೃಗ ಪ್ರಾಣಿ

ಗಳಿಂದಲೂ ಒಂದು ಮಹಾಉಪವನದಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಇಲ್ಲಿಯ ಪಶು, ಮೃಗ, ಖಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಂದು ಲತಾ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ಹಾಳುಗೆಡವಿ, ಇದರ ಸುತ್ತಲಿನ ಮೂರು ಯೋಜನ ಪ್ರದೇಶವನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನು ಬೆಂಗಾಡಾಗಿ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ನಿರಪರಾಧಿಗಳಾದ ಮಾನವರನ್ನೂ ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನೂ ನಾನು ವಿನಾಕಾರಣ ಕೊಂದು ತಿಂದೆ. ಈ ನನ್ನ ಘೋರ ಪಾಪ ಕೂಪದಿಂದ ನನಗೆ ಉದ್ಧಾರವೇ ಇದ್ದಂತಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಶಾಂತಿಯಂತೂ ಇಲ್ಲವೇಇಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಇಂದು ಮಾತ್ರ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಂಡ ಬಳಿಕ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅಪೂರ್ವ ಶಾಂತಿ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ನಿನ್ನ ದರ್ಶನದ ಸುಧಾಸಿಂಚನದಿಂದ ನನ್ನ ಅಂತರಂಗವು ತಂಪಿನ ತಾಣವಾಗಿದೆ.

''ತೀರ್ಥಂ ಫಲತಿ ಕಾಲೇನ ಸದ್ಯಃ ಸಾಧು ಸಮಾಗಮಃ''

ತೀರ್ಥಗಳು ಕಾಲಾಂತರದಿಂದ ಫಲಕೊಡುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಸಜ್ಜನರ ಸಮಾಗಮವು ಆಗಲೇ ಕೂಡಲೇ ಫಲವನ್ನು ನೀಡುವದು. ನಿನ್ನ ದರ್ಶನದ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿಯ ಅಮೃತ ಸೇಚನವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನ ಉದ್ಧಾರವಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ನೀನೇ ಯೋಚಿಸಿ ಮಾಡು.

ಕಾಂಚನ ಮಾಲಿನಿ:- ರಾಕ್ಷಸ, ಭಯಪಡಬೇಡ. ನಿನ್ನ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಈಗಲೇ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ತೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಷೇತ್ರ ಎಂದು ಹೆಸರಾದ ಪ್ರಯಾಗದಲ್ಲಿ ನಾನು ಈ ಮೊದಲು ಅನೇಕಾನೇಕ ವರ್ಷ ಮಾಘಸ್ನಾನವನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ನಾನು ನಿನಗೆ ಈಗ ನಿನ್ನ ಉದ್ಧಾರ್ರಕಾಗಿ ನೀಡುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನಂಥ ಆರ್ತ ದೀನರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಮಾತ್ರ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾರ್ಥಕ್ಯ. ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮೋಡ ಮಳೆ ಸುರಿದರೆ ಏನು ಫಲ? ಬಿರಿದುನಿಂತ ಭೂಮಿಯ ಹೊಲದೊಡಲಲ್ಲಿ ಮಳೆಗರೆದರೆ ಭೂದೇವಿ ಸುಜಲಾ ಸುಫಲಾ ಆಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವಳು.

ಹೀಗೆ ನುಡಿದು ಆ ಕಾಂಚನಮಾಲಿನಿಯು ಸಂಗಮ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ತೊಯ್ದ ತನ್ನ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹಿಂಡಿ ಆ ನೀರಿನಿಂದ ರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ ತನ್ನ ಮಾಘಸ್ನಾನದ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಸಂಕಲ್ಪ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ದಾನ ನೀಡಿದಳು.

ಕೂಡಲೇ ಆ ರಕ್ಕಸನ ರಾಕ್ಷಸದೇಹ ಅಳಿದು ದಿವ್ಯ ದೇಹ ಬಂದಿತು. ಸೂರ್ಯನಂತೆ ತೇಜಃಪುಂಜನಾದ ದೇವತಾದೇಹದಿಂದ ಅವನು ಕಂಗೊಳಿಸತೊಡಗಿದ. ಅವನನ್ನು ಕರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ದೇವಲೋಕದಿಂದ ಸುರವಿಮಾನ ಬಂದಿತು. ದೇವದೂತರು ದಿವ್ಯ ಶರೀರ ತಳೆದು ದೇವತಾ ಪುರುಷನಾಗಿ ದೇದೀಪ್ಯಮಾನನಾದ ಆ ರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ ವಿಮಾನವನ್ನು ಆರೋಹಣ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಆಗ ದಿವ್ಯ ದೇಹಧಾರಿಯಾದ ಆ ರಾಕ್ಷಸನು ಕಾಂಚನಮಾಲಿನಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ ಅವಳ ಅಭಿನಂದನೆಗೈದು ಹೇಳಿದ.

ದಿವ್ಯಪುರುಷ:- ಕಲ್ಯಾಣಿ, ನಾನು ನಿನ್ನ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಮರೆಯಲಾರೆ. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಮುಂದಾದರೂ ಎಂದೂ ದುರ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತವಾಗದಂತೆ ಉಪದೇಶವನ್ನು ನೀಡು. ನಿನ್ನಿಂದ ನೀತಿ ಧರ್ಮಪ್ರಧಾನವಾದ ಹೀತೋಕ್ತಿಯ ಸದುಪದೇಶವನ್ನು ಕೇಳಿದ ಬಳಿಕವೇ ನಾನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ಕಾಂಚನ ಮಾಲಿನೀ:-

ಧರ್ಮಂ ಭಜಸ್ವ ಸತತಂ ತ್ಯಜ ಭೂತಹಿಂಸಾಂ ।
ಸೇವಸ್ವ ಸಾಧು ಪುರುಷಾನ್ ಜಹಿ ಕಾಮ ಶತ್ರುಮ್ ॥

ಅನ್ಯಸ್ಯ ದೋಷಗುಣಕೀರ್ತನ ಮಾಶು ಹಿತ್ವಾ ।
ಸತ್ಯಂ ವದಾರ್ಚಯ ಹರಿಂ ವ್ರಜ ದೇವಲೋಕಮ್ ॥

ದೇಹೇಸ್ಥಿ ಮಾಂಸರುಚಿರೇ ಸ್ವಮತಿಂ ತ್ಯಜ ತ್ವಂ ।
ಜಾಯಾಸುತಾದಿಷು ಸದಾ ಮಮತಾಂ ವಿಮುಂಚ ।
ಪಶ್ಯಾನಿಶಂ ಜಗದಿದಂ ಕ್ಷಣಭಂಗುರಂ ಹಿ ॥
ವೈರಾಗ್ಯ ಭಾಗ್ಯ ರಸಿಕೋ ಭವಯೋಗ ನಿಷ್ಠಃ ।

ನೀನು ಯಾವಾಗಲೂ ಧರ್ಮ ಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸು. ಪ್ರಾಣಿ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಸರ್ವಥಾ ಮಾಡಬೇಡ. ಸಜ್ಜನರ ಸೇವೆ ಮಾಡು. ಕಾಮ ಎಂಬ ವೈರಿಯನ್ನು ಗೆಲ್ಲು. ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಗುಣದೋಷಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಡ. ಸತ್ಯವನ್ನು ನುಡಿ. ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸು. ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದು. ಮಾಂಸ ಮೂಳೆಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಈ ದೇಹವೇ ನಾನು ಎಂಬ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಬಿಡು. ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಮಮತ್ವ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸು. ಈ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ ಕ್ಷಣ ಭಂಗುರ ಎಂದು ತಿಳಿ. ವೈರಾಗ್ಯದ ಸವಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ರಸಿಕನಾಗು. ಯೋಗನಿಷ್ಠನಾಗಿ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಆರಾಧಿಸು.

ಕಾಂಚನ ಮಾಲಿನಿಯ ಈ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃತಾರ್ಥನಾದ ರಾಕ್ಷಸನು ಅವಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ವಂದಿಸಿ ವಿಮಾನಾರೂಢನಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ. ಆಗ ಗಂಧರ್ವ ಕನ್ಯೆಯರು ಪುಷ್ಪ ವೃಷ್ಟಿಗೈದು ಕಾಂಚನ ಮಾಲಿನಿಯನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿಗೊಂಡು ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದ ಅವಳ ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಕಾಂಚನ ಮಾಲಿನಿಯು ಅಲ್ಲಿಂದ ಕೈಲಾಸ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದಳು ಶಿವಾರ್ಚನೆಗಾಗಿ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಮಾಘ ಸ್ನಾನದ ವಿಧಿ ವರ್ಣನೆ ಎಂಬ ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಮಾಘಸ್ನಾನದ ಫಲದ ಬಣ್ಣನೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೨

ವಶಿಷ್ಠ:- ದತ್ತಾತ್ರೇಯನು ಹೇಳಿದ ಮಾಘ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಈ ವರೆಗೆ ನಾನು ನಿಮಗಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ. ಈಗ ಮಾಘಸ್ನಾನದ ಫಲವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಮಾಘಸ್ನಾನವು ಎಲ್ಲ ಯಜ್ಞ ದಾನ ತಪೋವ್ರತಗಳ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವರಿಗೆ ನೀಡುವದು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಹಿಂದೆ ಸುಖಸಂಗೀತ ಎಂಬ ಗಂಧರ್ವನಿಗೆ ಪ್ರಮೋದಿನೀ ಎಂಬ ಕನ್ಯೆ ಇದ್ದಳು. ಸುಶೀಲ ಗಂಧರ್ವನ ಮಗಳು ಸುಶೀಲೆ. ಸುಸ್ವರೆಯು ಸ್ವರವೇದಿ ಗಂಧರ್ವನ ಕುವರಿ. ಚಂದ್ರಕಾಂತನ ಮಗಳೇ ಸುತಾರೆ. ಸುಪ್ರಭ ಗಂಧರ್ವನಿಗೆ ಚಂದ್ರಿಕಾ ಎಂಬ ಕನ್ಯಾಮಣಿ ಇದ್ದಳು. ಈ ಐವರೂ ಗಂಧರ್ವಕನ್ಯೆಯರೂ ಚಂದ್ರ ಮಂಡಲದಿಂದ ಚಿಮ್ಮಿ ಬಂದವರಂತೆ, ಮಿಂಚಿನ ಗೊಂಚಲಗಳಿಂದಲೇ ಮೂಡಿ ಮಿನುಗಿದಂತೆ ಚೆಲ್ವಿಕೆಯ ಚಾರು ಪ್ರತೀಕಗಳಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಒಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬೆಟ್ಟ ಬಯಲುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ವಸಂತಾವತಾರ. ಗಿಡಬಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಚಿಗಿತ ಚಿಗುರು. ಲತಾಕುಂಜ ನಿಕುಂಜಗಳ ಮೇಲೆಲ್ಲ ಹೂವಿನ ಹೊಗರು. ಕಾತಹೂತ ಕಾನನದ ಕಾವಣದ ತುಂಬ ಕಂಪು. ಮಧುಮಾಸದ ಈ ಮನೋಹರ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಗಂಧರ್ವ ಕುಲದ ಆ ಐವರೂ ಕನ್ನೆಯರೂ ಹೂ ಕೊಯ್ಯಲಿಕ್ಕಾಗಿ ವನಾಂತ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಆಟವಾಡುತ್ತ ಬಂದರು. ಪ್ರಾಯ ಸೂಸುವ ಆ ಪಂಚ ಪ್ರಮದಾಮಣಿಗಳೂ ಅಲ್ಲಿಯ ಹೂವಿನ ಸುಗ್ಗಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಗ್ಗಿ ಆ ಸುಮಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗಿದರು. ಮಧುರ ಕಂಠದಿಂದ ಕೋಗಿಲೆಯಂತೆ ಕುಕಿಲಿದರು. ನವಿಲಿನಂತೆ ಕುಣಿದರು. ಗಿಳಿಯಂತೆ ಉಲಿದರು. ಜೇನುಂಡ ದುಂಬಿಗಳಂತೆ ಗೀತಗುಂಜಾರವಗೈಯುತ್ತ ನಾಟ್ಯವಾಡಿದರು, ತಂಬೂರಿ ಮೀಟಿದರು, ತಬಲ ನುಡಿಸಿದರು, ಕೊಳಲುಬಾರಿಸಿದರು, ಹಾಡಿ ಪಾಡಿ ಕುಣಿದು ಕುಪ್ಪಳಿಸುತ್ತ ವನವನ ತಿರುಗಿದರು. ಹೂಗಳನ್ನು ಆಯ್ದರು, ಮೊಗ್ಗೆಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ದರು. ಅನಂತರ ಅಚ್ಛೋದ ಸರೋವರಕ್ಕೆ ಬಂದರು, ಆ ತಿಳಿನೀರಲ್ಲಿ ಮಿಂದರು. ಅಲ್ಲಿಯ ಪುಲಿನ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಮಳಲಿನಿಂದಲೇ ಒಂದು ಪಿಂಡಿಕೆ ಮಾಡಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಉಸುಕಿನಿಂದಲೇ ಗೌರಿಯ ಒಂದು ಪ್ರತಿಮೆಮಾಡಿ ಕೂಡಿಸಿ, ಅರಿಷಿಣ ಕುಂಕುಮ ಚಂದನ ಹೂ ಮೊಗ್ಗೆಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಗೌರೀಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಅನಂತರ ಗೌರಿಯ ಗುಣಗಾನದ ಗುಂಗಿನಲ್ಲಿ ಇಂಚರ ಬಂಚರ ನಾದಲಹರಿಗಳ ಗಿರಡಿ-ಗಾರುಡಿಯ ತಾನ ವಿತಾನ ಹೊರಡಿಸುತ್ತ ಸಂಗೀತ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ನರ್ತನ ಸೇವೆಯನ್ನೂ ಅರ್ಪಿಸಿದರು.

ಹೀಗೆ ಆ ಪಂಚಕನ್ನೆಯರೂ ಗೌರೀದೇವಿಗೆ ಗೀತಾರಾಧನೆ ಕಾವ್ಯಾರಾಧನೆ ನಾಟ್ಯಾರಾಧನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ವೇದನಿಧಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಮಗನಾದ ಸುತಪ ಎಂಬ ತರುಣ ತಪಸ್ವಿಕುಮಾರನು ಆಗಮಿಸಿದ.

ಕಮನೀಯನೂ ರಾಮನಂತೆ ರಮಣೀಯನೂ ಆದ ರೂಪಸಿರಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಅವರು ಕಾಮಮೋಹಿತರಾದರು. ತಮ್ಮ ಬಗೆಬಗೆಯ ಬಿಂಕಬಿನ್ನಾಣ ಹಾವಭಾವ ವಿಲಾಸ ವಿಭ್ರಮ ಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಒಲಿಸಿ ನಲಿಸಿ ಮರುಳುಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಶತಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು.

ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾದ ಆ ಸುತಪ ಮಹರ್ಷಿಯು ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಡೆಗಣ್ಣಿನ ಅಂಬುಗಳಿಗೆ ಇಂಬುಗೊಡುವದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಅವರು ತನ್ನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬರುವದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೇ ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿ ಬಿಟ್ಟ.

ಅದನ್ನು ಕಂಡು ನಿರಾಶರಾದ ಆ ನಾರೀಮಣಿಗಳು ಅವನ ವಿರಹದಿಂದ ವಿಹ್ವಲಚಿತ್ತರಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಮರಳಿದರು. ಅಂದಿನ ಇಡೀ ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ವಿರಹವ್ಯಾಕುಲತೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂದು ಕಾಮಾತುರರಾಗಿ ಪರಿತಪಿಸಿ ಮರುದಿನ ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಅಚ್ಛೋದ ಸರೋವರಕ್ಕೆ ಮೀಯಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಆ ತಾಪಸಕುವರನೂ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆಂದು ಬಂದಿದ್ದ. ಅವನನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೇ ಕಾಮಾಂಧರಾದ ಆ ಕಾಮಿನಿಯರು ಅವನ ಮೇಲೆ ಮುಗಿಬಿದ್ದರು. ಒಬ್ಬಳು ಕೈ ಹಿಡಿದಳು. ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು ಕಾಲು ಹಿಡಿದಳು. ಮಗದೊಬ್ಬಳು ಗದ್ದ ಮುಟ್ಟಿದಳು. ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು ತುಟಿಗೆ ಬೆರಳು ತಗಲಿಸಿದಳು. ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು ಬಳ್ಳಿದೋಳುಗಳಿಂದ ಕೊರಳು ಬಳಿಸಿದಳು. ಅನಂತರ ಅವರೈವರೂ ಅಂಗಲಾಚುತ್ತ ಅವನನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡರು.

ಕನ್ನೆಯರು:- ಧೂರ್ತ, ನಿನ್ನೆ ನಮ್ಮ ಹೃದಯವನ್ನು ಕದ್ದುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ? ಇಂದು ನಾವು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಡಲಾರೆವು. ನಾವು ನಿನ್ನನ್ನೇ ನಿನ್ನೆಯೇ ಒರಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಇಂದೂ ಅರಸಿ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಬೇಡ.

"ದಿವ್ಯೌಷಧಂ ಬ್ರಹ್ಮರಸಾಯನಂ ಚ ಸಿದ್ಧಿರ್ನಿಧೇಃ ಸಾಧುಕಲಾ ವರಾಂಗನಾಃ ।
ಮಂತ್ರಸ್ತಥಾ ಸಿದ್ಧಿರಸಶ್ಚಧರ್ಮತೋ ನೇಮಾ ನಿಷೇಧ್ಯಾಃ ಸುಧಿಯಾ ಸಮಾಗತಾಃ॥

ದಿವ್ಯವಾದ ಔಷಧ, ಬ್ರಹ್ಮರಸಾಯನ, ಸಿದ್ಧಿ, ದ್ರವ್ಯದ ನಿಧಿ, ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆ ಕಲಾ, ಸುಂದರ ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಮಂತ್ರ, ಸಿದ್ಧ ರಸ ಇವು ತಾವಾಗಿ ಬಂದರೆ ವಿವೇಕಿಗಳಾದವರು ನಿಷೇಧಿಸಬಾರದು ಎಂದು ಹಿರಿಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಒಲಿದು ಬಂದ ನಮ್ಮಂಥ ಗಂಧರ್ವ ಸುಂದರಿಯರನ್ನು ಬೇಡ ಎನ್ನಬೇಡ. ನಾವು ಹೇಗೂ ಗಂಧರ್ವ ಕನ್ನೆಯರು. ಗಂಧರ್ವವಿಧಿಯಿಂದಲೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿಬಿಡು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾವು ಬದುಕಿ ಉಳಿಯಲಾರೆವು."

ಎಂದು ಅಂಗಲಾಚಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಸುತಪಮುನಿಯು ಸಿಡಿದು ನಿಂತು ಹೇಳಿದ.

ಸುತಪ:- "ನಾನಿನ್ನೂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ. ನನ್ನ ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಮುಗಿದಿಲ್ಲ. ಈಗಲೇ ನನಗೆ ಮದುವೆ ಆಗುವ ವಿಚಾರವಿಲ್ಲ. ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೂರ ಹೋಗಿರಿ."

ಹೀಗೆ ಅವನು ನಿಷೇಧಿಸಿದರೂ ಕೇಳಿದೆ ಆ ಸುರಲೋಕದ ತರಳೆಯರು ಕಾಮಾತುರರಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಭರದಿಂದ ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದರು. ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಚುಂಬಿಸಿದರು. ತಮ್ಮ ಬಳ್ಳಿದೋಳುಗಳನ್ನು ಮಾಲೆ ಮಾಡಿ ಅವನ ಕೊರಳಿಗೆ ತೊಡಿಸಿದರು.

ವಾಮ ಮಾರ್ಗಹಿಡಿದ ಆ ವಾಮೆಯರ ಕಾಮಾಕ್ರಮಣದ ಈ ಅಕ್ರಮ ವಿಕ್ರಮವನ್ನು ಕಂಡು ಕನಲಿ ಹೋದ ಆ ಮುನಿ ಪುಂಗವ. ಐವರು ಹೆಣ್ಣುಗಳ ದಾಳಿಗೆ ತುತ್ತಾದ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಒಮ್ಮೆ ಕೊಡವಿ ಮೇಲೆದ್ದು ಕ್ರುದ್ಧ ಮುಖಮುದ್ರೆಯಿಂದ ನುಡಿದ.

ಸುತಪ:- ನೀವು ಐವರೂ ಪಿಶಾಚಿಗಳಂತೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಮದನಾಕ್ರಾಂತರಾಗಿ ಎರಗಿರುವಿರಿ. ಆದುದರಿಂದ ನೀವು ಪಿಶಾಚಿಗಳೇ ಆಗಿರಿ.

ಸುತಪ ಮುನಿಯ ಈ ಶಾಪಾಕ್ಷರಗಳ್ನ ಕೇಳಿ ಹಿಂದೆ ಅವನಿಗೆ ಒಲಿದ ನಾರಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಈಗ ಮುನಿದುಮಾರಿಯರಾಗಿ ''ನಿರಪರಾಧಿಗಳಾದ ನಮ್ಮನ್ನು ಪಿಶಾಚಿಯರಾಗಿರಿ ಎಂದು ಶಪಿಸಿದ ಮೊದಲು ನೀನೂ ಪಿಶಾಚನಾಗು'' ಎಂದು ಪ್ರತಿ ಶಾಪಕೊಟ್ಟರು.

ಹೀಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಶಾಪಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಎಸೆದಾಡಿ ಮಸದಾಡಿ ಆ ಐವರೂ ಗಂಧರ್ವ ಕನ್ನೆಯರೂ ಅವರಿಂದ ಶಪಿತನಾದ ಸುತಪಮುನಿಯೂ ಪಿಶಾಚರಾಗಿ ಕೈಲಾಸ ಪರ್ವತದ ಅಚ್ಛೋದ ಸರೋವರದ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಅಲೆದಾಡತೊಡಗಿದವು. ಹೀಗೆ ಬಹುಕಾಲ ಹಸಿವೆ ಬಾಯಾರಿಕೆ ದಣಿವು ದುಃಖ ದುರ್ದೆಶೆಗಳಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಗೋಳಾಡುತ್ತ ಲಿರುವಾಗ ಒಮ್ಮೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ತಪೋವೃದ್ಧರೂ ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧರೂ ವಯೋವೃದ್ಧರೂ ಆದ ಲೋಮಶ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಆಗಮಿಸಿದರು. ಅವರ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ವೇದನಿಧಿ ಮುನಿಗಳು ಬಂದು ತಮ್ಮ ಮಗನಾದ ಸುತಪ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಪ್ಸರೆಯರು ಪಿಶಾಚರಾದ ಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಅವರೆಲ್ಲರ ಉದ್ಧಾರದ ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೇಳಿರಿ ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿದರು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ತಪೋಧನ ಧುರೀಣರಾದ ಲೋಮಶ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ನುಡಿದರು.

ಲೋಮಶ :- ಈ ಎಲ್ಲ ಪಿಶಾಚಗಳೂ ನನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಯಾಗದಲ್ಲಿ ಮಾಘಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಲಿ. ಅದರಿಂದ ಅವರ ಶಾಪ ಮೊದಲಾದ ಪಾಪವೆಲ್ಲವೂ ಅಳಿದು ಈ ದುರ್ಯೋನಿಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಆಗುವದು. ಈ ಮಾಘಸ್ನಾನವು ಹಿಂದಿನ ಏಳು ಜನ್ಮಗಳ ಪಾಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೊಳೆದು ಬಿಡುವದು.

ಹಿಂದೆ ಅವಂತಿಯಲ್ಲಿ ವೀರಸೇನ ಎಂಬ ಅರಸನಿದ್ದ. ಅವನು ನರ್ಮದಾ ನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಹದಿನಾರು ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗಗಳನ್ನು ಬಹಳ ವೈಭವದಿಂದ ಪ್ರಭೂತವಾದ ದಾನದಕ್ಷಿಣೆ ನೀಡಿ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಆಚರಿಸಿದ. ಅದೇ ಊರಲ್ಲಿ ಭದ್ರಕ ಎಂಬ ಆಚಾರ ಭ್ರಷ್ಟನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅವ್ಯಾಪಾರ ದುರ್ವ್ಯಾಪಾರ ದುರಾಚಾರ ಅನಾಚಾರ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ಮೂರು ದಿನ ಪ್ರಯಾಗದಲ್ಲಿ ಮಾಘಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ. ವೀರಸೇನರಾಜನೂ ಕಾಲಪ್ರಾಪ್ತ ಮರಣವನ್ನೈದಿದ. ಮುಂದೆ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸಮಾನವಾದ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳು ದೊರೆತವು. ಮಾಘಸ್ನಾನ ಅನೇಕ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗಗಳಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದ ಪುಣ್ಯಪ್ರದವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ನರ್ಮದೆಯಲ್ಲಿ ಹದಿನಾರು ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಸುವರ್ಣ ದಕ್ಷಿಣೆ ನೀಡಿ, ನೂರಾರು ಕೆರೆ ಕಾಲುವೆ ತೋಡಿಸಿ, ಸಾವಿರಾರು ಕಡೆ ಅನ್ನ ಛತ್ರ ಇಡಿಸಿ, ಬದುಕಿ ಇರುವವರೆಗೂ ಅನ್ನದಾನ, ಜಲದಾನ, ಹೋಮ ಹವನ ಮುಂತಾದ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ವೀರಸೇನ ರಾಜನಿಗೂ, ಮಾಘ ಮಾಸದ ಮೂರು ದಿನ ಪ್ರಯಾಗ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತಃಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ಆಚಾರಭ್ರಷ್ಟ, ಧರ್ಮದ್ವೇಷಿ ಭದ್ರಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೂ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಮಾನವಾದ ಸಿರಿ ಸೌಭಾಗ್ಯಗಳು ದೊರೆತವು. ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಅಮರಾವತಿ ನಗರದಲ್ಲಿ ಸರಿ ಸಮಾನವಾದ ತೇಜಸ್ಸು, ಸೌಂದರ್ಯ, ಶಕ್ತಿ, ಸ್ತ್ರೀಸುಖ, ದೇವಮಾನ, ಮಂದಾರ ಮಾಲೆ, ನಂದನ ವಿಹಾರ, ಸುರಸಂಗೀತ, ಅಪ್ಸರಾ ನೃತ್ಯ ಮುಂತಾದ ಸ್ವರ್ಗೀಯ ಸುಖಸಂಪದ ಸೌಭಾಗ್ಯಗಳು ಏಕಪ್ರಕಾರವಾಗಿಯೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದವು. ಪ್ರಯಾಗ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮೂರು ನೂರು ಮಾರು ವಿಸ್ತಾರದ ಸಂಗಮ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ

ಮನುಷ್ಯನು, ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ರಾಜಸೂಯಯಾಗ ಮಾಡಿದ ಸಾರ್ವಭೌಮನಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಪುಣ್ಯಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ಆ ಗಂಗಾ-ಯಮುನಾ ಸಂಗಮದ ತರಂಗಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀಸಿ ಬಂದ ಸೂಸು ಗಾಳಿಯೂ ಕೂಡ ಮಹಾಪಾತಕವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಲು ಸಮರ್ಥವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ಒಂದು ಪಿಶಾಚಿಮೋಚನ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಅದನ್ನು ನಿನ್ನ ಮಗನಾದ ಈ ಸುತಪನೂ ಅವನಿಂದ ಶಪಿತರಾಗಿ ಪಿಶಾಚಿಯೋನಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಈ ಪಂಚಕನ್ಯೆಯರೂ ಶ್ರವಣ ಮಾಡಲಿ.

ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವದ್ಯುತಿ ಎಂಬ ಓರ್ವ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿದ್ದ. ವೇದ ವೇದಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರಂಗತನಾದ ಆ ಧರ್ಮಾತ್ಮನು ಸರಸ್ವತಿ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ಲಕ್ಷಪಾಶ್ರವಣ ಎಂಬ ತೀರ್ಥದ ತಡಿಯಲ್ಲಿ, ಸುಂದರವಾದ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಸಾಲ, ತಾಲ, ತಮಾಲ, ಬಕುಲ, ಮಂದಾರ ಮುಂತಾದ ಹೆಮ್ಮರಗಳಿಂದ ಬಹಳ ರಮಣೀಯವಾಗಿದ್ದಿತು ಆ ಸಿದ್ಧಾಶ್ರಮ. ಅಲ್ಲಿಯ ಲತಾ ಕುಂಜ ನಿಕುಂಜಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಸುಮಗಳ ಖಂಡನುಂಡು ಝೇಂಕರಿಸುವ ದುಂಬಿಗಳ ಗೀತ ಗುಂಜಾರವದಿಂದ ಮುಖರಿತವಾದ ಆ ವನಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಭಯದಿಂದ ಗಾಳಿಯೂ ಕೂಡ ವೇಗದಿಂದ ಬೀಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸೂರ್ಯನು ಅಲ್ಲಿಯ ಮರ ಬಳ್ಳಿಗಳೂ ಬಾಡದಂತೆ ತನ್ನ ಬಿಸಿಲನ್ನು ಬೀಳಿಸುತ್ತಲಿದ್ದ. ಮೋಡಗಳು ಎಂದೂ ಅಲ್ಲಿ ಅತೀ ವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕರೆದು ಅನಾಹುತ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಪರಸ್ಪರ ವೈರಭಾವವನ್ನು ಮರೆತು ತಮ್ಮ ಶತ್ರು ಜಾತಿಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಒಡನಾಟವನ್ನು ಆಡುತ್ತಿಲಿದ್ದವು. ಸುದೈವದಿಂದ ಆ ದೇವದ್ಯುತಿ ಮಹರ್ಷಿಗೆ ನಾರಾಯಣನ ದಯದಿಂದ ಸುಮಿತ್ರ ಎಂಬ ತಪಸ್ವಿಯಾದ ಗಂಡು ಮಗನಿದ್ದ. ಅವನೂ ಕೂಡ ತನ್ನ ತಂದೆಯಂತೆಯೇ ತೇಜಸ್ವಿ, ತಪಸ್ವಿ ಮತ್ತು ಮನಸ್ವೀ ಮನೀಷಿ ಮುನಿಕುಮಾರನೇ ಆಗಿದ್ದ.

ಆ ದೇವದ್ಯುತಿ ಮಹರ್ಷಿಯ ತಪಸ್ಸು ತೀವ್ರ ಇದ್ದಷ್ಟೇ ತೀಕ್ಷ್ಣವೂ ಆಗಿತ್ತು. ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಗ್ನಿ ಸಾಧನೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸೂರ್ಯನಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿನೆಟ್ಟು ಅತ್ಯುಗ್ರವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಅವ್ಯಗ್ರಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಆಚರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದ. ತಪಸ್ಸಗೈಯುತ್ತಿದ್ದ ಹೇಮಂತ ಋತುವಿನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಸರಸ್ವತಿ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಆಕಂಠಜಲದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ತಪೋನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ಆ ದೇವದ್ಯುತಿ ಮಹರ್ಷಿಯು ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ತೀಕ್ಷ್ಣ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೈದ. ವ್ರತೋಪವಾಸಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ಸಂತತ ಜಪತಪೋನುಷ್ಠಾನಗಳಿಂದ ಕೊರಗಿ ಸೊರಗಿ ಒಣಗಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಯಂತಾದ. ಅವನ ಕಾಮವು ಮೂಳೆಯ ಹಂದರದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಲಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ದಧೀಚಿ ಮಹರ್ಷಿಯಿಂದ ವಿದ್ಯೋಪದೇಶವನ್ನೂ ತಪೋನುಷ್ಠಾನವನ್ನೂ ಕಲಿತು ಕೊಂಡ ಆ ಮಹರ್ಷಿಯು ವಿಷ್ಣು ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ವೇದಮಂತ್ರವನ್ನು ಹಗಲಿರುಳು ಪಠಿಸುತ್ತ ವಿಷ್ಣು ಸಹಸ್ರನಾಮ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಸಹಸ್ರ ಪುಷ್ಪ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತ ತನ್ನ ಜನ್ಮವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಹೀಗೆ ಆ ಮಹಾಮಹರ್ಷಿಯ ನಿತ್ಯ ನಿರಂತರವಾದ ಸೇವಾ ಸದ್ಭಾವನೆ ಹಾಗೂ ಸಶ್ರದ್ಧ ಸಮಾರಾಧನೆಗಳಿಂದ ಸಂಪ್ರೀತನಾದ ಶ್ರೀಹರಿ. ವೈಶಾಖ ಶುಕ್ಲ

ಏಕಾದಶಿ ದಿನ ಪರಮ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪೂಜೆಮಾಡಿ ಗದ್ಗದಿತ ಕಂಠದಿಂದ ಭಗವಂತನ ಗುಣಗಾನ ಮಾಡಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ದೇವದ್ಯುತಿ ಮಹರ್ಷಿಯ ಅದ್ಭುತವಾದ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಸುಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಅವನು ಬೇಡಿದ ಅವ್ಯಭಿಚರಿತ ನಿಶ್ಚಲ ಭಕ್ತಿರೂಪ ವರವನ್ನು ಕರುಣಿಸಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ. ಭಕ್ತಾಗ್ರೇಸರ, ನೀನು ಇದೀಗ ನನ್ನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ ರಚಿಸಿದ ದಿವ್ಯ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಪಠಿಸುವವರಿಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಲವಾದ ಅವ್ಯಭಿಚರಿತ ಭಕ್ತಿಯು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ಈ ಸ್ತೋತ್ರ ಪಾಠ ಮಾಡುವವರ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗಿ ನೆರವೇರುತ್ತವೆ. ಹಾಗೂ ಅವರಿಗೆ ಭಗವದ್ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆಯೂ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಖಗವಾಹನನಾದ ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ್ಹಿತನಾದ. ಅಂದಿನಿಂದ ದೇವದ್ಯುತಿ ಮಹರ್ಷಿಯು ನಾರಾಯಣ ನಿಷ್ಠನಾಗಿ ನಿತ್ಯ ನಿರಂತರವೂ ತಾನು ಮಾಡಿದ ನಾರಾಯಣ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಪಠಿಸುತ್ತ ಜಪಿಸುತ್ತ ಇರುತ್ತಿದ್ದ. ಆ ದೇವದ್ಯುತಿ ಮಹರ್ಷಿಯು ರಚಿಸಿದ ಸ್ತೋತ್ರವು ಹೀಗೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಓಂ ನಮೋ ವಾಸುದೇವಾಯ ನಮೋ ವಿಶ್ವಾಸ ಚಕ್ರಿಣೇ ।
ಭಕ್ತಿಪ್ರಿಯಾಯ ಕೃಷ್ಣಾಯ ಜಗನ್ನಾಥಾಯ ಶಾಂರ್ಗಿಣೇ ॥

ಚಕ್ರವದ್ ಭ್ರಮತೇ ಸರ್ವಂ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಂ ಸಚರಾಚರಮ್ ।
ಅತಸ್ತ್ವಂ ಗೀಯಸೇ ದೇವ ಚಕ್ರಾಪಾಣಿರ್ವರಾಯುಧಃ ॥

ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣುಸ್ತ್ವಂ ತ್ವಮೇವ ಸಕಲಾಶ್ರಯಃ ।
ಸ್ರಷ್ಟಾ ಬ್ರಹ್ಮನಿದಾನಂ ಚ ಶುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮ ತ್ವಮೇವ ಚ ॥

ವಿಶೋಕಂ ವಿಗುಣಂ ಚೈಕಮ್ ಚಿನ್‌ಮೂರ್ತಿ ರಖಿಲಂ ಜಗತ್ ।
ಕವೀನಾಂ ಭಾತಿ ಯತ್ ತತ್ವಂ ತಂ ವಿಷ್ಣುಂ ನೌಮಿ ನಿರ್ಮಲಂ ॥

ಬ್ರಹ್ಮಾಹಮಿತಿ ಗಾಯಂತಿ ಯಂ ಜ್ಞಾತ್ವೈಕಂ ವರಾ ದ್ವಿಜಾಃ ।
ಪಶ್ಯಂತೋ ನ ತ್ವಯಾ ತುಲ್ಯಂ ದೇವ ತಂ ನೌಮಿ ಮಾಧವಮ್ ॥

ಮೋಹಾನಲ ಲಸಜ್ವಾಲಾ ಜ್ವಲಲ್ಲೋಕೇಷು ಸರ್ವದಾ ।
ಯತ್ಪದಾಂ ಭೋರುಹ ಛಾಯಾಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟಶ್ಚ ನ ದಹ್ಯತೇ ॥

ನಾರಾಯಣೋ ಜಗದ್‌ವ್ಯಾಪೀ ಯದಿ ವೇದಾದಿ ಸಮ್ಮತಃ ।
ಸತ್ಯೇನ ತೇನ ನಿರ್ವಿಘ್ನಾ ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತಿರ್ಮಮಾಸ್ತು ವೈ ॥

ಭೂತಯೋಗಜ ಚೈತನ್ಯಂ ಚಾರ್ವಾಕು ಯಮುಪಾಸತೇ ।
ಸೌಗತಾ ಬ್ರುವತೇ ತರ್ಕೈಸ್ತ್ವಾಂ ಬುದ್ಧಿಂ ಕ್ಷಣಂಗುರಾಮ್ ॥

ಶರೀರ ಪರಿಮಾಣಂ ತ್ವಾಂ ಮನ್ಯಂತೇ ಜಿನ ದೇವತಾಃ ।
ಧ್ಯಾಯಂತಿ ಪುರುಷಂ ಸಾಂಖ್ಯಾಸ್ತ್ವಾಮೇವ ಪ್ರಕೃತಿಂ ಪರಂ ॥

ಜನ್ಮಾದಿ ರಹಿತಃ ಪೂರ್ವಂ ಯಸ್ಮಾದಾನಂದ ಲಕ್ಷಣಃ ।
ತ್ವಾಮೇವೋಪನಿಷದ್ ಬ್ರಹ್ಮ ಚಿಂತಯಂತಿ ಪರಸ್ಪರಂ ॥

ಸ್ಥೂಲಂ ವಿಲಾಪ್ಯ ಮುನಯಃ ಪ್ರವಿಶಂತಿ ಯತ್ರ ತತ್ ಕಾರಣಂ
ಕರಣ ಕಾರಣ ವರ್ಜಿತೇ ಚ ।
ಇದ್ದಂ ವಿಲಾಪ್ಯ ಮುನಯಃ ಪ್ರವಿಂತಿ ಯತ್ತತ್ ತಸ್ಮೈ ನಮೋಸ್ತು
ಹರಯೇ ಮುನಿಸೇವಿತಾಯ ॥

ಚರಾಚರಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಚ ಹರೇರ್ವಶೇ ।
ತೇನ ಸತ್ಯೇನ ಮೇ ರೂಪಂ ಪ್ರದರ್ಶಯತು ಕೇಶವಃ ॥

ಭಕ್ತಿರ್ಯಥಾ ಹರೌಮೇಸ್ತಿ ತದ್‌ವರಿಷ್ಠ ಗುರೌ ಯದಿ ।
ಮಮಾಸ್ತಿ ತೇನ ಸತ್ಯೇನ ಸ್ವಂ ದರ್ಶಯತು ಕೇಶವಃ ॥

ದೇವದ್ಯುತಿ ಮಹರ್ಷಿಯು ಶಪಥಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಈ ಸ್ತೋತ್ರದಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಸುಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ವರವನ್ನು ನೀಡಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಅಂತರ್ಧಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ. ವಾಸುದೇವ ಪರಾಯಣನಾದ ಆ ದೇವದ್ಯುತಿಯು ಈ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಪಠಿಸುತ್ತ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಶಿಷ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಬಹುಕಾಲ ವಾಸಮಾಡಿದ. ದೇವದ್ಯುತಿ ಮಹರ್ಷಿ ಪ್ರಣೀತವಾದ ಈ ಸ್ತೋತ್ರಕ್ಕೆ 'ಯೋಗಸಾರ' ಎಂದು ಹೆಸರು. ಇದನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪಠಿಸಿದವರು ವಿಷ್ಣುಲೋಕವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಅನಂತರ ಪಿಶಾಚಮೋಚನ ತೀರ್ಥದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ ಮಾಘಸ್ನಾನದ ಫಲದ ಬಣ್ಣನೆ ಎಂಬ ಒಂದು ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೈದನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಚಿತ್ರರಾಜನ ಉಪಾಖ್ಯಾನ — ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೨೬

ವಶಿಷ್ಠ :- ಈ ದೇವದ್ಯುತಿ ಮಹರ್ಷಿಯಿಂದ ಉದ್ಧೃತರಾದ ಪಿಶಾಚಿಗಳ ಅಖ್ಯಾನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ದ್ರಾವಿಡ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮಹಾರಾಜನು ಚಂದ್ರವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದ. ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರಂಗತ, ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪರಿಣತ ಈ ಚಿತ್ರರಾಜ. ಯುದ್ಧ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶಾರದ. ಮಹಾ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿ. ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯದಿಂದ ಸಂಪನ್ನ. ಆದರೆ ವಿಷ್ಣು ದ್ವೇಷಿ. ಮಹಾನಾಸ್ತಿಕ, ಸ್ತ್ರೀ ಲಂಪಟ, ಯಾವಾಗಲೂ ಹದಿಹರೆಯದ ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಲಾಸ-ಲಾಲಸನಾಗಿ ಶೃಂಗಾರಕೇಳಿ ಲೋಲುಪನಾಗಿಯೇ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಲಿದ್ದ. ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಗೋಳು ಹೊಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ನೀತಿಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ವಿನಾಕಾರಣ ದಂಡಶಾಸನಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸಿ ಹಿಂಸೆಗೊಳಿಸುತ್ತಲಿದ್ದ. ಉದ್ದಂಡ ಪಾಖಂಡಿಯಾದ ಆ ಚಿತ್ರರಾಜನು ಅಚಾರಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ, ಧರ್ಮದ್ರೋಹಿಯಾಗಿ

ಮರಣಹೊಂದಿದ. ಅನಂತರ ಯಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವಿಧವಾದ ನರಕಯಾತನೆಯನ್ನು ಭೋಗಿಸಿ ವಿಷ್ಣುದ್ವೇಷದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ೨೦ಯುಗಗಳವರೆಗೆ ನರಕವಾಸ ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ. ಅನಂತರ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಪಿಶಾಚನಾಗಿ ಹಸಿವೆ ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಕಂಗೆಟ್ಟು ಅಲೆಯತೊಡಗಿದ. ಪ್ಲಕ್ಷ ಪಾಸ್ರವಣ ಎಂಬ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೆಮ್ಮರದಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿಡಿದಾದ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತ ಕುಳಿತ. ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಧ್ವನಿ ತೆಗೆದು ರೋಧಿಸತೊಡಗಿದ.

ಪಿಶಾಚ:- ನಾನು ಪಾಪದ ಸಾಗರದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಳುಗಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ ಹಸ್ತಾವಲಂಬನ ಕೊಟ್ಟು ಕೈ ಹಿಡಿದು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ಉದ್ಧರಿಸುವ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರು ಯಾರು?

ಹೀಗೆ ದೈನ್ಯದಿಂದ ಶೋಕ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದ ಆ ಪಿಶಾಚದ ಆರ್ತ ರೋದನ ಧ್ವನಿಯು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ತೋತ್ರಪಾಠ, ವೇದಾಧ್ಯಯನ, ವಿಷ್ಣುಸ್ತುತಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತ ದೇವದ್ಯುತಿ ಘುನಿಪುಂಗವನ ಕಿವಿಗಿ ಬಿದ್ದಿತು. ಆ ಮಹರ್ಷಿಯು ಉದ್ದ ಕಾಲಿನ, ಶುಷ್ಕ ಮುಖದ, ಹಾಳುಗಣ್ಣಿನ ವಿಕಾರ ರೂಪದ, ಎಲುಬಿನ ಹಂದರದಂತಿರುವ ಆ ಪಿಶಾಚವನ್ನು ಕೌತುಕದಿಂದ ನೋಡಿದನು.

ದೇವದ್ಯುತಿ:- ಅಯ್ಯಾ, ನೀನು ಯಾರು? ನಿನಗೆ ಇಂಥ ವಿಕಾರವಾದ ಆಕಾರ ಹೇಗೆ ಬಂದಿತು? ಇಂಥ ದುರವಸ್ಥೆ ಬರಲು ಕಾರಣವೇನು? ಇಷ್ಟು ದೀನ ದಾರುಣವಾಗಿ ಏಕೆ ವಿಲಪಿಸುತ್ತಿರುವೆ? ನಾನು ನಿನಗಾಗಿ ಏನು ಮಾಡಲಿ? ನನ್ನ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿರಿಸಿದ ಯಾವ ಜೀವಜಂತುವೂ ದುಃಖಪಡಬಾರದು. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತೆ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತನಾದ ನನ್ನ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇದ್ದವರು ಆನಂದದಿಂದ ನಕ್ಕು ನಲಿಯುತ್ತಿರಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಈ ದಾರುಣವಾದ ದುಃಖ ದುರವಸ್ಥೆ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯಗಳ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿಸು.

ಪಿಶಾಚ:- ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ, ನಿನ್ನ ಮಾತು ಇಷ್ಟು ದಿನ ನನ್ನ ಸರ್ವಾಂಗಗಳನ್ನು ಸುಡುವ ಮನಃಕಾಸ್ತಾಪವನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸಿದೆ. ಮಳೆಗಾಲದ ಮೋಡದ ಧಾರಾವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬೇಸಿಗೆಯ ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚು ಶಾಂತವಾಗುವಂತೆ ನಿನ್ನ ವಾಚೋಮೃತದಿಂದ ನನ್ನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಅಮೃತ ಸೇಚನವಾಗಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಾನು ಏನು ಪುಣ್ಯಮಾಡಿದ್ದೆನೋ ! ಇದರಿಂದಲೇ ನಿನ್ನ ದರುಶನವಾಗಿದೆ. ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯ ಮಾಡದೇ ಇರುವ ಜನರಿಗೆ ಇಂಥ ಸಜ್ಜನ ಸಹವಾಸವು ತಾನಾಗಿಯೇ ದೊರಯಲಾರದು. ಪೂಜ್ಯರೇ, ನಾನು ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುದ್ವೇಷ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ಇಂಥ ದುರ್ದಶೆ ಒದಗಿಬಂದಿದೆ. ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯೂ ಸರ್ವ ಜಗದ್‌ರಕ್ಷಕನೂ ಆದ ಶ್ರೀಹರಿಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ದುರ್ದೈವದಿಂದ ಎಂದೂ ಇಲ್ಲದ ದ್ವೇಷ ಉಂಟಾಗಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ನಾನು ಜನ್ಮಜನ್ಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಸತ್ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಗಳಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ಪುಣ್ಯವು ತೊಳೆದುಹೋಯಿತು. ಅದರಿಂದ ನನಗೆ ಈಗ ಪರಮ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಗಿದೆ. ಸುದೈವದಿಂದ ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ನಾನು ಈ ದುರ್‌ಯೋನಿಯಿಂದ ಮುಕ್ತನಾದರೆ ಎಂದೂ ನಾರಾಯಣ, ದ್ವೇಷವನ್ನು ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಹರಿಯ ಹೊರತು ಬೇರೆ ದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ನಾನು ಮಾಡಿದ ಹರಿದ್ವೇಷದ ಫಲವಾಗಿ ಬಹುಕಾಲ ನಾನು ನರಕ ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಪಿಶಾಚನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ನನ್ನ ಪಿಶಾಚಭಾವವು

ತೊಲಗಿಹೋಗಲು ಯಾವ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು? ಯಾವ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು? ಹೇಳು.

ದೇವದ್ಯುತಿ:- ಅಬ್ಬಾ ! ಏನು ಘೋರವಾಗಿದೆ ಈ ವಿಷ್ಣುದ್ವೇಷ ! ಆ ಭಗವನ್ ನಿಂದೆಯಿಂದ ಈ ದ್ರಾವಿಡ ರಾಜನು ಘೋರ ನರಕದಲ್ಲಿ ನವೆದು ಈಗ ಪಿಶಾಚ ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ತೊಳಲುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ.

ತಸ್ಮಾದ್ ದ್ವೇಷಂ ಹಿ ದೇವೇಶೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಷು ವಿಶೇಷತಃ ।
ಸಂತ್ಯಜೇತ್ ಪುಣ್ಯ ಕಾಮೇತಾ ವೇದ ಬಾಹ್ಯಂ ಕ್ರಿಯಾಂ ತ್ಯಜೇತ್ ॥

ಆದುದರಿಂದ ಮಾನವರು ದೇವಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಪುಣ್ಯ ಬಯಸುವ ಮನುಷ್ಯರು ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷಿದ್ಧವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಕೂಡದು. ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸಿ ಆ ದೇವದ್ಯುತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಆ ಪಿಶಾಚವನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದ - ''ಪಿಶಾಚ, ನೀನು ಪ್ರಯಾಗ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗು. ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಗಂಗಾ-ಯಮುನಾ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡು. ಇದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಪಿಶಾಚ ಯೋನಿಯಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ನಿಶ್ಚಿತ. ಮುಂದೆ ಸದ್ಗತಿಯೂ ನಿರ್ಣೀತ. ಅಲ್ಲಿಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮಿಂದವರು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೋಗುತ್ತಾರೆಂದು ''ಸಿತಾಸಿಷೇ ಸರಿತೇ ಸಂಗತೇನೆ । ಯತ್ರಪತಾಸೋ ದಿವಂ ಮುತ್ ಪತಂತಿ ॥'' ಎಂದು ವೇದವಾಣಿಯೇ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಪ್ರಯಾಗ ಸ್ನಾನದಿಂದ ಅಳಿಯದ ಪಾಪವೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಯಾಗ ಸ್ನಾನವು ಸರ್ವ ಪಾಪಗಳಿಗೂ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ರೂಪ. ಸರ್ವಮೋಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಇದೇ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲು. ಇದೇ ತೆರೆದ ಬಾಗಿಲು. ಈ ಕರಿಬಿಳಿ ಹೊಳೆಗಳು ವಿಥ್ಯೊ ಮಿಲನ ಹೊಂದಿದ ಈ ಸಂಗಮ ತೀರ್ಥದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವದು ನನ್ನ ಅಳಿವಿಗೆ ಮೀರಿದ್ದು. ಈ ಸಂಗಮ ತೀರ್ಥದ ಒಂದು ಹನಿ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಕೇರಳದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮುಕ್ತನಾದ.

ಪಿಶಾಚ:- ಪೂಜ್ಯರೇ, ಯಾರು ಆ ಕೇರಳದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ? ಅವನು ಹೇಗೆ ಗಂಗಾ-ಯಮುನಾ ಸಂಗಮದ ತೀರ್ಥದ ನೀರಿನಿಂದ ಉದ್ಧಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ? ಈ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ತಿಳಿಸಿರಿ.

ದೇವದ್ಯುತಿ:- ಪಿಶಾಚನೇ, ಕೇಳು. ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಪೂರ್ವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೇರಳ ದೇಶದಲ್ಲಿ 'ವಸು' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. ವೇದವೇದಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರಂಗತ. ಅವನ ದಾಯಾದಿಗಳು ಅವನಲ್ಲಿದ್ದ ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡರು. ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದರು. ದೇಶಭ್ರಷ್ಟನಾದ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ದೇಶ ದೇಶಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತ, ವನವನಗಳಲ್ಲಿ ಅಲೆಯುತ್ತ, ವಿಂಧ್ಯ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ವಿಂಧ್ಯಾಚಲದ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಘೋರ ಕ್ಷಾಮ. ಆ ದುರ್ಭಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಅನ್ನ ನೀರು ದೊರಕಲಿಲ್ಲ. ಹಸಿವೆಯ ಕಸಿವಿಸಿಯಿಂದ ಸಂಕಟಪಡುತ್ತ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ವಿಂಧ್ಯ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿಯೇ ಮರಣಹೊಂದಿದ. ಅವನಿಗೆ ಅಂತ್ಯ ಸಂಸ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪ ಯಾವುದೂ ದೊರಕಲಿಲ್ಲ. ವೇದೋಕ್ತ ಅಂತ್ಯ ಸಂಸ್ಕಾರ ಲಭಿಸದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಅದೇ ವಿಂಧ್ಯಾದ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೇತನಾಗಿ ಬಹುಕಾಲ ವಾಸಮಾಡಿದ. ಹಸಿವೆ, ನೀರಡಿಕೆ, ಬಾಯಾರಿಕೆ, ಬಳಲಿಕೆ, ಚಿಂತೆ, ಸಂತಾಪಗಳಿಂದ ಖಿನ್ನ ವಿಷಣ್ಣನಾದ ಆ ಪ್ರೇತವು, ಅನ್ನ ನೀರು ಇಲ್ಲದೆ

ಬರಿಗಾಲು ಬರಿಮೈ ಬಕ್ಕನೆತ್ತಿಯಿಂದ ಹಾಯ್ ಹಾಯ್ ಎಂದು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತ ಗೊಂಡಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂಡಲೆಯಿತು. ಮತ್ತು ತನ್ನ ದುಷ್ಟ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತ ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ''ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೋಮ ಮಾಡದವರು, ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸದವರು, ವೇದಾಂತವನ್ನು ಓದದವರು, ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರ ಯಾತ್ರೆ ಮಾಡದವರೂ, ದೀನ ದುಃಖಿತರಿಗೆ ಅನ್ನ, ನೀರು, ಬಟ್ಟೆ, ಬಂಗಾರ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ದಾನ ನೀಡದವರೂ, ಸ್ತ್ರೀ ಧನವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಾಕುವವರೂ, ವಿಷ ಹಾಕುವವರೂ, ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿದವರೂ, ಸುಳ್ಳು ಸಾಕ್ಷಿ ನುಡಿಯುವವರೂ, ವ್ಯಭಿಚಾರ ಮಾಡುವವರೂ, ಪಿಶಾಚ ಯೋನಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ತಾಯಿ, ತಂದೆ, ಮಗ, ಸೊಸೆ, ಹೆಂಡತಿ ಇವರನ್ನು ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವವರು, ಗುರು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ನಿಂದಿಸುವವರು, ಹೆರವರ ಮೇಲೆ ಸುಳ್ಳು ಅಪವಾದ ಹೊರಿಸುವವರು, ಮಹಾಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ದಾನ ಕೊಳ್ಳದವರು, ಪ್ರಾಣಿ ಹಿಂಸಕರು, ಪ್ರೇತ ರಾಕ್ಷಸ ಜನ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಕೂಡ ಇಂಥ ಘೋರ ಪಾಪಗಳ ಫಲವಾಗಿ ಇಂಥ ಪಿಶಾಚ ಜನ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ ಇದರಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ದೊರೆಯುವ ಬಗೆ ಯಾವದು?

ಹೀಗೆ ಆ ಪ್ರೇತವು ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನೆ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ನಿಂತುಕೊಂಡಾಗ ಒಬ್ಬ ಯಾತ್ರಿಕ ಎರಡು ನೀರು ತುಂಬಿದ ಬಿಂದಿಗೆಗಳನ್ನು ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಭಗವನ್‌ನಾಮಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುತ್ತ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದ. ಗಂಗಾ-ಯಮುನಾ ಸಂಗಮದ ನೀರನ್ನು ಎರಡು ಕೊಡಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಅವೆರಡನ್ನೂ ಎರಡು ಬುಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಭಗವನ್ ನಾಮಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುತ್ತ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕ್ರಮಿಸುತ್ತಲಿದ್ದ ಆ ಯಾತ್ರಿಕ. ಪ್ರೇತರೂಪ ಹೊಂದಿದ ಆ ಕೇರಳ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಆ ಯಾತ್ರಿಕನ ಎದುರು ದಾರಿಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡ. ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದ.

ಪ್ರೇತ:- ಹೆದರಬೇಡ ಯಾತ್ರಿಕ, ನಾನು ನಿನಗೆ ಏನೂ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ನೀನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ನಡೆದ ಕರಂಡಕದಿಂದ ನನಗೆ ತುಸು ನೀರನ್ನು ಕೊಡು. ನೀನು ನೀರನ್ನು ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಬದುಕಿ ಉಳಿಯಲಾರೆ.

ಯಾತ್ರಿಕ:- ಅಯ್ಯಾ, ನೀನು ಯಾರು? ಎಷ್ಟು ಕೃಶನಾಗಿರುವೆಯಲ್ಲಾ ! ಬರಿಮೈ, ಬತ್ತಲೆ ದೇಹ, ಭೀಕರ ಆಕಾರ, ಕೊರಗಿ ಸೊರಗಿ ದುಃಖ ಪಡುತ್ತಲಿರುವ ನೀನು ಇಂಥ ದುರ್‌ಯೋನಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ಕಾರಣವೇನು? ನಿನ್ನ ಕಾಲು ನೆಲಕ್ಕೆ ಹತ್ತುವದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಹೊಳ್ಳ ತೋಳುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಂಸವೇ ಇಲ್ಲ ಹೊಗೆದುಂಬಿದಂತಹ ಕಪ್ಪದಪ್ಪವಾದ ಅಭಾಸ ಮಾತ್ರ ನಿನ್ನ ಶರೀರ. ಇಂಥ ದುರ್‌ಯೋನಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ನೀನು ಮೊದಲು ಏನು ಆಗಿದ್ದೆ?

ಪ್ರೇತ:- ಯಾತ್ರಿಕ, ನಾನು ಹಿಂದೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿದ್ದೆ. ಪರಮ ಲೋಭಿ. ದುಷ್ಟ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಆಸಕ್ತಿ. ನನ್ನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಾನು ಯಾರಿಗೂ ಎಂದೂ ಒಂದು ಬಿಡಿಕಾಸನ್ನೂ ದಾನನೀಡಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ದಿನವೂ ನಾನು ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಊಟ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಪರಾನ್ನದಿಂದಲೇ ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ಸುಟ್ಟು ಹೋಗಿತ್ತು. ನಾನು ಒಂದು ದೇವರನ್ನೂ ಎಂದೂ ಪೂಜಿಸಲಿಲ್ಲ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ಶ್ರಾದ್ಧ

ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಯೂ ಪ್ರವೇಶ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಗೋಗ್ರಾಸವನ್ನು ನೀಡಲಿಲ್ಲ. ಕಾರ್ತಿಕದಲ್ಲಿ ದೀಪ ಹಚ್ಚಲಿಲ್ಲ. ಮಾಘದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಸೂರ್ಯ ಸಿಂಹರಾಶಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಗೋದಾವರಿಯಲ್ಲಿ ಮೀಯಲಿಲ್ಲ. ಕನ್ಯಾರಾಶಿಗೆ ರವಿ ಬಂದಾಗ ಕೃಷ್ಣಾನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಏಕಾದಶಿ ದಿನ ಎಂದೂ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಇಂಥ ಘೋರವಾದ ಪಿಶಾಚಯೋನಿ ಹೊಂದಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನಂತೆ ದಾನ ನೀಡದೇ, ಧರ್ಮ ಮಾಡದೇ, ದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸದೆ, ಗುರುಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸದೆ ಭೂತ ಪ್ರೇತ ಪಿಶಾಚ ರಾಕ್ಷಸ ಯೋನಿ ಹೊಂದಿದ ಸಾವಿರಾರು ರಾಕ್ಷಸರು ಈ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ.

ಯಾತ್ರಿಕ, ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ನೀನು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಗಾಬರಿಯಾಗಬೇಡ. ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪರಮ ಭಕ್ತನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಲಿಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ ಈ ಎಲ್ಲ ಭೂತ ಪ್ರೇತಪಿಶಾಚ ರಾಕ್ಷಸರಿಗೆ. ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಯಾವ ಗ್ರಹ ಯಕ್ಷ ಭೂತ ಬೇತಾಳ ದೈತ್ಯ ಭೂತ ಶಾಕಿನಿ, ಢಾಕಿನಿ, ರೇವತಿ, ಕ್ರುದ್ಧ ರೇವತಿ, ಮಾತೃಗ್ರಹ ಮುಂತಾದ ಯಾವ ದುಷ್ಟಶಕ್ತಿಯೂ ಕಾಡಲಾರವು, ಪೀಡಿಸಲಾರವು. ನಾಲಿಗೆ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣ ನಾಮ, ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನಾಮ, ಮೆದುಳಿನಲ್ಲಿ ವೇದಾಂತ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಭಗವನ್ ಮೂರ್ತಿ ನಲಿಯುತ್ತಲಿರುವ ನಿನಗೆ ಯಾತರ ಭಯ? ನಾನು ಮಾತ್ರ ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಪಾಪದ ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತ ದುಃಖ ಪಡುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಜಬಾಲಿನಿ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾರಸಪಕ್ಷಿಯು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಆಗುವಷ್ಟು ದುಃಖ ಮಾತ್ರ ನನಗೆ ಯಾವುದರಿಂದಲೂ ಆಗಿಲ್ಲ.

ಯಾತ್ರಿಕ:- ಸಾರಸವು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಯಾವದು? ನೀನು ಏನನ್ನು ಕೇಳಿದೆ? ಅದನ್ನು ಹೇಳು.

ಪ್ರೇತ:- ಈ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಧೂಸರಾ ಎಂಬ ಒಂದು ನದಿಯು ಹರಿಯುತ್ತಲಿದೆ. ನಾನು ಆ ನದಿಯ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಗಹನ ವನಾಂತರದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಬೇಕೆಂದು ಹೊರಟಿದ್ದೆ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾರಸಪಕ್ಷಿಯು ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಸಾರಸಿಯೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಅನೇಕ ಸಹಸಖ ಪಕ್ಷಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಮರಳರಾಶಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಆ ನದಿಯ ನೀರನ್ನೇ ಕುಡಿದು ತನ್ನ ಸಾರಸ ಸುಂದರಿಯೊಂದಿಗೆ ರಮಣಗೈದು ತನ್ನ ಎಡ ರೆಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ತಲೆಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿತು ಮಡದಿಯೊಂದಿಗೆ. ಆಗ ಮೈ ತುಂಬ ಕೂದಲು ಹಾಗೂ ಉದ್ದ ಬಾಲ ಉಳ್ಳ ಒಂದು ದುಷ್ಟ. ಕಪಿಯು ಆ ಗಿಡದಿಂದ ಇಳಿದು ಿಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಕೆಂಪಗಿನ ಕಣ್ಣು, ಬಿರುಸಾದ ಉಗುರು, ಕೆಂಪು ಮುಖ, ಚಂಚಲ ಚೇಷ್ಟೆ ಉಳ್ಳ ಆ ಮರ್ಕಟವು ಸಾರಸ ಪಕ್ಷಿಯು ಮಲಗಿದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ಎರಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಬಂದಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಹಾರಿ ಹೋದವು. ಆದರೆ ಅದರ ಪ್ರೇಯಸಿಯಾದ ಸಾರಸಿಯು ಮಾತ್ರ ಆ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಕದಲದೇ ಚೀರಿಕೊಂಡಿತು. ಮನದನ್ನೆಯ ಕರುಳು ಕೊರೆಯುವ ಕರುಣೆಯ ಕೂಗಿನಿಂದ ಎಚ್ಚತ್ತ ಸಾರಸ ಹಕ್ಕಿಯು ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನೋಡಿತು. ದೈತ್ಯಕಪಿಯೊಂದು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ನಡೆಸಲಿಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಗಾಬರಿಗೊಂಡು ದೀನದನಿಯಿಂದ ನಡಗುತ್ತ ನುಡಿಯಿತು.

ಸಾರಸ:- ಕಪೀಶ್ವರ, ನೀನೇಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಂದಿರುವೆ? ನಾನು ಏನು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ? ಯಾವ ತಪ್ಪೂ ಇಲ್ಲದೇ ನನ್ನನ್ನು ಹಿಂಸೆ ಮಾಡುವದು ನಿನ್ನಂಥ ಮಹಾಪುರುಷರಿಗೆ ಶೋಭಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ರಾಜರೂ ಕೂಡ ಅಪರಾಧ ಮಾಡಿದವರನ್ನು ಮಾತ್ರ ವಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ನಿರಪರಾಧಿಗಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ನಿರುಪದ್ರವಿಗಳೂ ಕೂಡ. ನಮ್ಮಿಂದ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಕೇಡಿಲ್ಲ. ಕೆಡಕೂ ಇಲ್ಲ.

ತೊರೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತೇವೆ. ಕಮಲದ ದೇಟನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತೇವೆ. ಪರಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡುವದಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ನಿರಪರಾಧಿಗಳನ್ನು ಪೀಡಿಸುವದು ನಿನಗೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು. ನಾನು ನಿನ್ನ ಜನ್ಮಾಂತರದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲೆ. ಆದರೆ ನಿನಗೆ ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ವೃತ್ತಾಂತವು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.

ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಆ ಚಂಚಲವಾದ ವಾನರವು ಆ ಸಾರಸವನ್ನು ತನ್ನ ಹಿಡಿತದಿಂದ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿತು.

ವಾನರ:- ಪಕ್ಷಿರಾಜ, ನೀನು ನನ್ನ ಜನ್ಮಾಂತರದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಹೇಗೆ ಅರಿತಿರುವೆ? ನೀನು ಕೂಡ ನನ್ನಂತೆ ಜ್ಞಾನಹೀನನಾದ ಪಕ್ಷಿ. ನಾನು ವನಚರನಾದ ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಪಿ. ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಜನ್ಮಾಂತರದ ಸಮಾಚಾರವು ತಿಳಿದದ್ದು ಹೇಗೆ?

ಸಾರಸಪಕ್ಷಿ:- ನಾನು ನಿನ್ನ ಜನ್ಮಾಂತರದ ಕತೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲೆ. ನೀನು ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ವಿಂಧ್ಯಾದ್ರಿಯ ಪರಿಸರದ ಅಧೀಶವರನು ಆಗಿದ್ದೆ. ಪರ್ವತೇಶ್ವರನಾದ ನಿನಗೆ ನಾನು ಕುಲಪುರೋಹಿತ. ನಿನ್ನ ಮನೆತನದ ಜನತೆಗೆಲ್ಲ ಪೂಜ್ಯನಾದ ಆಚಾರ್ಯ ನಾನು ಆಗಿದ್ದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಈಗಲೂ ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗುರುತಿಸುತ್ತೇನೆ ರಾಜನಾಗಿ ಇದ್ದಾಗ ದ್ವೇಷ ಭ್ರಷ್ಟನಾದ ನೀನು ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪೀಡಿಸಿದೆ. ಹಣವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಜನರನ್ನು ಹಿಂಡಿ ಹಿಪ್ಪಿ ಮಾಡಿದೆ. ನಿನ್ನನ್ನೇ ನಂಬಿದ ನಿರಪರಾಧಿಗಳಾದ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಕಾಡಿಸಿ ಪೀಡಿಸಿ ಸಂತಾಪಗೊಳಿಸಿದ್ದರ ಉತ್ಕಟ ಪಾಪದಿಂದ ಮರಣಾನಂತರ ನೀನು ಕುಂಭೀಪಾಕ ಮುಂತಾದ ನರಕಗಳಲ್ಲಿ ತೊಳಲಿ ಬಳಲಿ ಸಂತಪ್ತನಾಗಿ ತೀವ್ರತರವಾದ ಯಮಯಾತನೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದೆ. ಈಗ ವಾನರ ಜನ್ಮ ಹೊಂದಿ ಇಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದಿರುವೆ. ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಓರ್ವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಉಪವನದ ಕಲಿತ ಬಾಳೆಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕದ್ದು ತಂದು ಮಾರಿ ಹಣಗಳಿಸಿದ್ದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಈಗ ಈ ಕೋತಿ ಜನ್ಮವು ಬಂದಿರುತ್ತದೆ.

ವಾನರ:- ನನ್ನ ಕತೆ ಈಗ ನಿನ್ನಿಂದ ತಿಳಿದಂತಾಯಿತು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಕುಲಾಚಾರ್ಯನಾದ ನಿನ್ನಂತಹ ವಿಪ್ರೋತ್ತಮನು ಪಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಜನಿಸಲು ಕಾರಣವೇನು?

ಸಾರಸ:- ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನೀನೂ ಸೂರ್ಯ ಗ್ರಹಣದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನರ್ಮದಾ ತೀರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ನರ್ಮದೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಕ್ಷಣಿಕವಾದ ದಾನ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆ ಹುಟ್ಟಿತು. ಉತ್ತತ್ತಿಯ ನೂರಾರು ಮೂಟೆಗಳನ್ನು ತರಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ನೀಡಿದೆ. ಆಗ ರಾಜಪುರೋಹಿತನಾದ ನಾನು

ನಿನ್ನ ಕಡೆಯಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಎಲ್ಲ ಉತ್ತತ್ತಿಯ ರಾಶಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಉತ್ಪತ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೈಗೆಹಚ್ಚಿ ಉಳಿದೆಲ್ಲವನ್ನು ನಾನೇ ಎತ್ತಿಹಾಕಿದೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಎಂದು ನೀನು ನೀಡಿದ್ದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕೊಡದೆ ಕುತಂತ್ರದಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನು, ವಿಪ್ರರನ್ನೆಲ್ಲ ವಂಚಿಸಿ ಕಳ್ಳತನದಿಂದಾ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟೆ. ಆ ಪಾಪದಿಂದ ಕಾಲಸೂತ್ರ ಎಂಬ ನರಕದಲ್ಲಿ ರಕ್ತದ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹರಿದಾಡುವ ಕ್ರಿಮಿಗಳಿಂದ ಕಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಯ ಹೊಲಸನ್ನೇ ನೆಕ್ಕುತ್ತಾ ಅನೇಕ ವರ್ಷ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟೆ. ಹೀಗೆ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷ ನರಕದಲ್ಲಿ ನೊರಜು ಆಗಿ ದುಃಖದ ದಾವಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂದು ಈಗ ಇಂಥ ಸಾರಸ ಜನ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದೇನೆ.

ಪೌರೋಹಿತ್ಯವು ಒಂದು ಘೋರ ಪಾಪ. ರಾಜರ ದ್ದಾನವನ್ನು ಕೊಂಡು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ದಗ್ಧರಾಗಿ ಹೋಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥವರ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಕೂಡ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ ಪುರೋಹಿತ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪೌರೋಹಿತ್ಯ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ನರಕ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ''ರಾಜಾ ಯತ್ ಕುರುತೇ ಪಾಪಂ ಪುರಾ ದೇಹೇನ ಧೀಯತೆ ತಸ್ಯ ತೇನ ಪುರೋಧಾಶ್ಚ ಗೀಯತೇ ತತ್ವದರ್ಶಿಭಿಃ ॥'' ರಾಜನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪವನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಪುರಾ ಎಂದರೆ ದೇಹದಿಂದ ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಪುರೋಹಿತನು, ಪುರೋಧಾ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಅಂತೂ ಹೇಗೋ ನಾನು ನರಕ ದುಃಖ ಸಾಗರದಿಂದ ಹೇಗೋ ಮೇಲೆ ಎದ್ದು ಬಂದು ಈಗ ಸಾರಸ ಪಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಜನಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಂದು ಕಾಜಿನ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ತಂಗಿಯ ಮನೆಯಿಂದ ಕದ್ದು ಜೂಜಾಟವಾಡಿ ಸೋತಿದ್ದೆ. ಅದರಿಂದ ನನಗೆ ಸಾರಸ ಜನ್ಮವು ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಂತೆ ನನ್ನ ಮಡದಿಯೂ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾಗಿದ್ದು ಕಂಡವರ ಮನೆಯಿಂದ ಕಂಚಿನ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಕದಿಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅದರಿಂದ ಈಗ ಹೆಣ್ಣು ಸಾರಸಪಕ್ಷಿಯ ಜನ್ಮ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ.

ವಾನರಾ, ಹೇಗೆ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ನಿನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಮತ್ತು ಇಂದಿನ ಅರ್ಥಾತ್ ಭೂತ ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದಣದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹಂಸವಾಗುತ್ತೇನೆ. ನೀನೂ ಕೂಡ ಹಂಸವಾಗುತ್ತಿ. ಈಗ ನನ್ನ ಮಡದಿಯಾದ ಈ ಸಾರಸಿಯೂ ಕೂಡ ಹಂಸಿ ಅಗಿಯೇ ಜನಿಸುವಳು. ಕಾಮರೂಪ ಎಂಬ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಾವು ಸುಖವಾಗಿ ವಾಸಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮ ಹೊಂದುತ್ತೇವೆ. ಈ ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮ ಬಂದಾಗ ಉತ್ಕರ್ಷ ಅಥವಾ ಅಪಕರ್ಷ ಉನ್ನತಿ ಅಥವಾ ಅಧೋಗತಿ, ಶ್ರೇಯಸ್ಕರ ಅಥವಾ ಪಾಪಕರವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದು ಮನುಷ್ಯರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಪರಮೇಶ್ವರನು ತನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ಜನರನ್ನು ಮೋಹಗೊಳಿಸಿ ಸುಖವನ್ನಾಗಲಿ ದುಃಖವನ್ನಾಗಲಿ ಅನುಭವಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚುತ್ತಾನೆ ಜನರು ಮಾಡಿದ ಚಿಕ್ಕ ದೊಡ್ಡ ಅಥವಾ ಕ್ಷುದ್ರ ಮಹತ್ತರವಾದ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಪರಮೇಶ್ವರನು ದೇಶ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಫಲ ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಮಹೇಶ್ವರನ ಮಾಯೆಯು ಮಾಡಬೇಕಾದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಮಾಯೆಯ ವಿಧಿಯ ಕರ್ಮವನ್ನು ಬಲ್ಲವರು ದುಃಖಪಡುವದಿಲ್ಲ. ಎಂದೂ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುವದಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇನಿತೂ ವ್ಯಥೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಪೂರ್ವ ಕರ್ಮಗಳ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು

ಯಾವ ಉಪಾಯದಿಂದಲೂ ಎಂಥ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯಿಂದಲೂ ತಪ್ಪಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ನೀನು ಹಿಂದೆ ರಾಜನಾಗಿ ಮರಣಹೊಂದಿ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಈಗ ವಾನರನು ಆಗಿರುವೆ. ಶೌಕ್ಯ ಮೃಗವೇ, ನೀನು ಈಗ ಶೋಕವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು. ಈ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಲ ಪ್ರತೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ನೆಲಿಸು.

ವಾನರ:- ಪಕ್ಷಿರಾಜನೆ, ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ನೀನು ಜಾತಿಸ್ಮರನಾಗಿ ರೂಪಗೊಂಡಿರುವೆ. ನಾನು ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ಈಗ ಸ್ಮರಣಕ್ಕೆ ಬಂದಿವೆ. ನಿನ್ನ ಮಡದಿಯಾದ ಸಾರಸಿಯಿಂದ ಸಹಿತನಾದ ನಿನಗೆ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಲಿ. ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಿಂದ ಮೋಹದ ಮಂಜಿನ ಪರೆ ಹರಿಯಿತು. ಸತ್ಯದ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯಿತು. ಇನ್ನು ನಾನು ಆನಂದದಿಂದ ಮನಬಂದ ಕಡೆ ಸ್ವಚ್ಛಂದದಿಂದ ಸಂಚರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಪ್ರೇತ:- ಈ ಸಾರಸ ಪಕ್ಷಿ ಹಾಗೂ ವಾನರಗಳ ವಿಚಿತ್ರವೂ ಪವಿತ್ರವೂ ರಮಣೀಯವೂ ಶ್ರವಣೀಯವೂ ಆದ ಸಂವಾದವನ್ನು ಕೇಳಿ ನನಗೂ ಕೂಡ ಅರಿವು ಮೂಡಿತು. ನನ್ನ ದುಃಖವೂ ಅಡಗಿತು ದುಗುಡ ಕಳೆಯಿತು. ಈಗ ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದು ಇಷ್ಟು. ಗಂಗೆಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಪವಿತ್ರ ಜಲ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಗಂಗೆಯ ಮಹಿಮೆ ಅದ್ಭುತ. ಅದರ ಪ್ರಭಾವ ವರ್ಣನಾತೀತ. ಅದರ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ಅತ್ಯದ್ಭುತ. ಇದನ್ನೇ ತಿಳಿದು ನಾನು ನಿನಗೆ ನಿನ್ನ ಕಲಶದಲ್ಲಿರುವ ಗಂಗಾಜಲವನ್ನು ಯಾಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಈಗ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಪ್ರೇತ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ನನಗೆ ತೀರದ ಹಸಿವೆಯ ದಾಹ. ಎಂದಿಗೂ ಆರದ ಬಾಯಾರಿಕೆ. ಇದೇ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ನಾನು ಗಂಗಾಜಲದ ಮಹಾ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕಣ್ಣಿಂದ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಪವಿತ್ರವಾದ ಆ ದೇವ ನದಿಯ ಪುಣ್ಯೋದಕವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲ ಬಲವತ್ತರವಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದಿದೆ. ಮಂದಾಕಿನಿಯ ಪಾವನ ಸಲಿಲ ಮಹಿಮೆ ಹೇಳಿದಷ್ಟು ಅಪಾರ. ತಿಳಿದಷ್ಟು ಅಗಾಧ.

ಹಿಂದೆ ಪಾರಿಯಾತ್ರ ಪರ್ವತದ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಓರ್ವ ವಿದ್ವಾನ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ನೆಲೆಸಿದ್ದ. ಅವನಿಗೆ ಹಣದ ಆಸೆ ಬಹಳ. ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಹೇರಳವಾಗಿ ಹಣವನ್ನು ಗಳಿಸಬೇಕು. ತನ್ನ ಬೊಕ್ಕಸ ಭಾಂಡಾರ ಬೆಳೆಸಬೇಕು, ಎಂಬ ಹುಚ್ಚು ಹವ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಅವನು ಊರೂರು ಅಲೆಯುತ್ತಿದ್ದ. 'ಇಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು' ಕರಾರು ಮಾಡಿ ಮದುವೆ, ಮುಂಜಿವೆ, ಶ್ರಾದ್ಧ, ಅಂತ್ಯೇಷ್ಟಿ ಮುಂತಾದ ಸವ್ಯ ಅಪಸವ್ಯದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಂಕೋಚವಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅವರನ್ನು ಕಾಡಿಸಿ ಪೀಡಿಸಿ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಕಿತ್ತುತ್ತಿದ್ದ. ಹೀಗೆ ಬದುಕಿ ಇರುವವರೆಗೂ ದ್ರವ್ಯದ ಲೋಭದಿಂದ ಅಕಾರ್ಯ, ದುಷ್ಟಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ. ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವಿಂಧ್ಯ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ. ಅನಂತರ ಅವನ ಮಗನು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಮರಣಾನಂತರ ಅವನ ಮೂಳೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಕನಬಲ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಗಂಗೆಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತಂದು ಹಾಕಿದ. ಅದರಿಂದ ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವನ ತಂದೆಯು ಘೋರವಾದ ಆ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸ ಜನ್ಮದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಸದ್ಗತಿ ಹೊಂದಿದ. ಇದನ್ನು ನಾನು ಸ್ವಯಂ ಕಣ್ಣಿನಿಂದಲೇ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಗಂಗೆಯ ನೀರನ್ನು ಕೊಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಹಿಂದೆ ನಾನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿದ್ದಾಗ ತೀರ್ಥ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಯಾತ್ರಿಕರ ಕಡೆಯಿಂದ ವಿಚಾರ ಮಾಡದೆ ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದರ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ

ಅದಕ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಜಪ, ಉಪವಾಸ, ವ್ರತ, ಹರಿಸ್ಮರಣ ಮುಂತಾದ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ವಿಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ನಾನು ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸನಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅನ್ನ, ನೀರು ಇಲ್ಲದೆ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ನಾಚಿಕೆ ಬಿಟ್ಟು ನಿನ್ನ ಎದುರು ನನ್ನ ದುರಾಚಾರ ಪಾಪಾಚಾರದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಕೂಡಲೇ ಭಾಗೀರಥಿಯ ಸವಿನೀರನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಬಂದ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಉಳಿಸು. ನನಗೆ ಪ್ರೇತತ್ವ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಸಾಯಲಿಕ್ಕೆ ನಾನು ಇನ್ನೂ ಸಿದ್ಧನಿಲ್ಲ. ಬದುಕುವ ಆಸೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಎಂದೂ ಅಳಿಯುವದಿಲ್ಲ.

ಪ್ರೇತದ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯ ಆ ಪಥಿಕನಿಗೆ. ಅವನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಯೋಚಿಸಿ ನಂತರ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನುಡಿದ - ''ಪಾಪ ಪುಣ್ಯಗಳ ಫಲಾಫಲಗಳು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿಯೇ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಐಶ್ವರ್ಯ ದಾರಿದ್ರ್ಯ. ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಮೂರ್ಖತೆ, ಆರೋಗ್ಯ ರೋಗ, ದೃಷ್ಟಿ ಪಾಟವ ಕುರುಡು ಇವೆಲ್ಲವೂ ದಾನಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಪಾಪಕರ್ಮಗಳ ಪರಿಣಾಮ ರೂಪದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿಯೇ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಲಿವೆ. ಸತ್ಕರ್ಮ ಮಾಡಿದವರೂ ಸತ್ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ದಾನ ನೀಡಿದವರೂ ಸತ್ಕುಲಪ್ರಸೂತರಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯ, ಐಶ್ವರ್ಯ, ವಿದ್ಯೆ, ಸಂತಾನ, ಮನೆ, ಹೊಲ, ಸ್ಥಿರಚರ ಆಸ್ತಿ, ಔದಾರ್ಯ, ಚಾತುರ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಖಸಂಪನ್ನವಾದ ಬಾಳನ್ನು ಬದುಕುತ್ತಾರೆ. ಬದುಕಿ ಇದ್ದಾಗ ಏನೂ ದಾನ ಮಾಡದವರು ಕೀಳು ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೇನೆ, ಬಡತನ, ಮೂರ್ಖತನ, ಗುಲಾಮಗಿರಿ, ಅಪಕೀರ್ತಿ, ಕಿವುಡು, ಕುರುಡು, ವ್ಯಂಗ್ಯತೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಗೋಳಿನ ಬಾಳನ್ನು ಬದುಕುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯರು ಜೀವಿಸಿದ್ದಾಗಲೇ ಯಥಾಶಕ್ತಿ, ಗೋದಾನ, ಭೂದಾನ, ಹಿರಣ್ಯದಾನ, ಕನ್ಯಾದಾನ, ಅನ್ನದಾನ, ವಿದ್ಯಾದಾನ, ಗೃಹದಾನ, ಜಲದಾನ ಮುಂತಾದ ದಾನಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಮಾತ್ರ ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ, ಐಶ್ವರ್ಯ, ಮುತ್ತು, ರತ್ನ, ಕಲಾಕೌಶಲ್ಯ, ಮಂದಿರ, ಹಸು, ಹೆಂಡತಿ, ಛತ್ರ, ಚಾಮರ, ವೈದುಷ್ಯ, ವೈಭವ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಸುಖೀ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ಮಾನವರು ದಾನಮಾಡಬೇಕು.

ಪ್ರೇತ:- ಯಾತ್ರಿಕ, ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ನೀನು ಧರ್ಮದ ಮರ್ಮವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತಿರುವೆ ಎಂಬುದು ಸುಸ್ಪಷ್ಟ. ಆದುದರಿಂದ ಚಾತಕದಂತೆ ನೀರಡಿಸಿ ನಿಂತ ನನಗೆ ನೀರು ಕೊಡು, ತಡ ಮಾಡಬೇಡ.

ಯಾತ್ರಿಕ:- ಪ್ರೇತ, ನಿನ್ನ ಕಥೆ, ವ್ಯಥೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೇಳಿ ನನಗೆ ಕೆಡುಕೆನಿಸಿದೆ. ಭೃಗುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತಾಯಿ-ತಂದೆಗಳು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಆ ನನ್ನ ಮುಪ್ಪಿನ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಕೊಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಬಹಳ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಗಂಗಾ-ಯಮುನಾ ಸಂಗಮದ ಈ ನೀರನ್ನು ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ಒಯ್ಯುತ್ತಲಿರುವೆ. ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗಮಧ್ಯದಲ್ಲೇ ನೀನು ನೀರನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲಿರುವಿ. ನನಗೆ ಈಗ ಧರ್ಮ ಸಂದೇಹ, ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ? ಯಾವುದು ಯೋಗ್ಯ? ಈ ಸಂಗಮದ ಗಂಗೋದಕವನ್ನು ತಾಯಿ-ತಂದೆಗಳಿಗೆ ಒಯ್ದು ಮುಟ್ಟಿಸಲೋ, ದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಾಯ್ತೆರೆದು ಕುಳಿತಿರುವ ಈ ಪ್ರೇತಕ್ಕೆ ಹನಿಸಲೋ?

ಯಾವುದು ಧರ್ಮ? ಯಾವುದು ಅಧರ್ಮ? ಇವೆರಡರ ಬಲಾಬಲ ವಿಚಾರವನ್ನು ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಾನುಸಾರವಾಗಿ ನಾನೇ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಹಯಮೇಧಾದಿ ಯಜ್ಞೇಭ್ಯಃ ಸರ್ವೇಭ್ಯೋಽಪ್ಯಧಿಕಂ ಮತಂ ।
ಋಷಿಭಿರ್ದೇವತಾಭಿಶ್ಚ ಪ್ರಾಣಿನಾಂ ಪ್ರಾಣರಕ್ಷಣಂ ॥

ಅಶ್ವಮೇಧಾದಿ ಯಜ್ಞ ಹಾಗೂ ದೇವಪೂಜೆ, ಋಷಿತರ್ಪಣ, ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಪುಣ್ಯ ಕರ್ಮಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಪ್ರಾಣರಕ್ಷಣವು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಅವಶ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾದ ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯ ಆದುದರಿಂದ ಈಗ ನಾನು ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ಗಂಗೋದಕವನ್ನು ಈ ಪ್ರೇತನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಇದರ ಪ್ರಾಣ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ ನನ್ನ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳ ಸಲುವಾಗಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಯಾಗ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಆ ತೀರ್ಥಜಲವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಇದೇ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಶುದ್ಧ ಧರ್ಮ.

ಪರೋಪಕರಣಾದನ್ಯತ್ ಸರ್ವ ಮಲ್ಪಂ ಸ್ಮೃತಂ ಬುಧೈಃ ।
ಪರೋಪಕಾರಿಭಿರ್ದತ್ತಾ ಅಪಿಪ್ರಾಣಾನ್ನೃಭಿರ್ಮುದಾ ॥

''ಪರೋಪಕಾರದ ಹೊರತು ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳೂ ಅಲ್ಪ ಧರ್ಮಗಳೇ. ಪರೋಪಕಾರವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಧರ್ಮ. ಅನೇಕ ಜನರು ಪರೋಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನೇ ಸಂತೋಷದಿಂದ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.''

ಅಂದಬಳಿಕ ಈಗ ನನಗೆ ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಕೇವಲ ನೀರನಿಂದಲೇ ಅಂಥ ಪರೋಪಕಾರವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದರೆ ನಾನೇಕೆ ಮಾಡಬಾರದು? ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮೈಯಲ್ಲಿಯ ಮೂಳೆಗಳನ್ನೇ ದಾನನೀಡಿದ ದಧೀಚಿ ಮುನಿಗಳು ಹೇಳಿದ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕವು ನನಗೆ ಈಗ ಒಳ್ಳೇ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸರ್ವ ಧರ್ಮ ಮಯಃ ಸಾರಃ ಸರ್ವಧರ್ಮಜ್ಞ ಸಮ್ಮತಃ ।
ಪರೋಪಕಾರಃ ಕರ್ತವ್ಯಃ ಪ್ರಾಣೈರಪಿ ಧನೈರಪಿ ॥

''ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗಳಾದ ಋಷಿಮುನಿಗಳಿಗೆ ಸಮ್ಮತವಾದ ಸರ್ವಧರ್ಮದ ಸಾರ ಎಂದರೆ ಮನುಷ್ಯರು ತಮ್ಮ ಮತ್ತು ದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ಪರರಿಗೆ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.''

ಹೀಗೆ ಅರ್ಧ ಪ್ರೇತವನ್ನು ಕುರಿತು, ಅರ್ಧ ತನ್ನನ್ನೇ ಕುರಿತು ನುಡಿದಂತೆ ಮಾಡಿ ಧರ್ಮಿಷ್ಠನಾದ ಆ ಯಾತ್ರಿಕನು ಗಂಗಾ-ಯಮುನಾ ಸಂಗಮ ತೀರ್ಥದಿಂದ ತಾನು ಹೊತ್ತು ತಂದ ಪುಣ್ಯ ಜಲವನ್ನು ಆ ಪ್ರೇತದ ಪ್ರಾಣರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ನೀಡಿದನು. ಆ ಪ್ರೇತವು ಆನಂದದಿಂದ ಯಾತ್ರಿಕನು ನೀಡಿದ ನೀರನ್ನು ಮೈತುಂಬಾ ಸುರಿದು ಕೊಂಡು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಗಂಗಾಜಲವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಿ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ರಾಕ್ಷಸ ಶರೀರದಿಂದ ಹೊರಬಂದು ದಿವ್ಯದೇಹವನ್ನು ಹೊಂದಿತು. ರಾಕ್ಷಸದೇಹವನ್ನು ಪಡೆದ ಆ ಕೇರಳದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಪ್ರೇತಜನ್ಮದಿಂದ ಕೂಡಲೇ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ತನಗೆ ಬಂದ ದೈವೀ ದೇಹವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಅಡಿಯಿಂದ ಮುಡಿಯವರೆಗೆ, ಮುಡಿಯಿಂದ ಅಡಿಯವರೆಗೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಪರಿಕಿಸಿ, ಇರುಕಿಸಿ ನೋಡಿ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಪುಳುಕಿತನಾಗಿ ಗದ್ಗದ ಕಂಠದಿಂದ ನುಡಿದನು.

ಕೇರಳ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ:-

ಬ್ರಹ್ಮಾಪಿ ನೈವ ಶ್ನೋತಿ ಮನ್ಯೇ ವಕ್ತುಮಪಾಂ ಗುಣಮ್ ।
ಗಂಗಾ ತೋಯಂ ಮಹಾದೇವೋ ಧತ್ತೇ ಕೇ ಕಥಮನ್ಯಥಾ ॥

ಗಂಗೆಯ ನೀರಿನ ಗುಣವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮದೇವನಿಗೂ ಬಣ್ಣಿಸಲಾಗದು ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ಗಂಗೆಯ ನೀರನ್ನು ಮಹಾದೇವನು ಏಕೆ ತನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತು ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದ?

ನ ಗಂಗಾ ಸದೃಶೀ ಸಿದ್ಧಿಃ ನ ಗಂಗಾ ಸದೃಶೀ ಮತಿಃ ।
ನ ಗಂಗಾ ಸದೃಶೀ ಮುಕ್ತಿಃ ಗಂಗಾ ಸರ್ವಾಧಿಕಾ ಮತಾ ॥

''ಗಂಗೆಯಂಥ ಸಿದ್ಧಿಯಿಲ್ಲ. ಗಂಗೆಯಂಥ ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲ. ಗಂಗೆಯಂಥ ಮುಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿದೆ ಈ ಗಂಗೆಯ ನೀರು.''

ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ ! ನೀನು ಆಯುಷ್ಯವಂತನಾಗು. ಧರ್ಮಿಷ್ಠನಾಗು. ಗಂಗೆಯ ನೀರನ್ನು ನನಗೆ ನೀಡಿ ನನ್ನ ಉದ್ಧಾರವನ್ನೇ ಮಾಡಿದಿ. ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ದಿವ್ಯದೇಹ ಧರಿಸಿದ ಆ ಕೇರಳದ ಪಿಶಾಚವು ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ಶುಭಾಶಂಸನೆಗೈದು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳಿಸಿದ.

ಇತ್ತ ಆ ಪಾರಿಯತ್ರ ಪರ್ವತದ ನಿವಾಸಿಯಾದ ಯಾತ್ರಿಕನು ತಾನು ತಂದ ಗಂಗಾಜಲದಿಂದ ಆ ಪ್ರೇತವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿ ತನ್ನ ತಾಯ್ತಂದೆಗಳಿಗಾಗಿ ಗಂಗೋದಕತರಲು ಮತ್ತೆ ತಾನು ಪ್ರಯಾಗ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ.

ವಶಿಷ್ಠ:- ಹೀಗೆ ಪ್ರಯಾಗ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಹಾಮುನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ತಾನೂ ಸಹ ಪ್ರಯಾಗ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು. ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ಆ ಗಂಗಾ-ಯಮುನಾ ಸಂಗಮ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿತು. ಆ ಸಂಗಮ ತೀರ್ಥದ ಮಾಘಸ್ನಾನದ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ರಾಕ್ಷಸಜನ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಆ ದ್ರವಿಡ ದೇಶದ ದೊರೆಯ ಪಾಪರಾಶಿಯೆಲ್ಲವೂ ಕರಗಿಹೋಯಿತು. ಕೂಡಲೇ ಆ ರಾಜನು ಪಿಶಾಚ ಜನ್ಮವನ್ನು ನೀಗಿದ. ಅವನಿಗೆ ದಿವ್ಯದೇಹದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡತೊಡಗಿದ. ದಿವ್ಯ ದೇಹವನ್ನು ಪಡೆದ ಆ ದ್ರವಿಡ ಭೂಪಾಲನನ್ನು ಕರೆಯಲು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಿಂದ ದಿವ್ಯ ವಿಮಾನಬಂದಿತು. ಅವನು ಗಂಗೆಯನ್ನೂ, ಹಾಗೂ ಗಂಗಾಜನಕನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನೂ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುತ್ತ ಆ ಸುರಪುರದ ವಿಮಾನವನ್ನು ಆರೋಹಣ ಮಾಡಿದ. ಸುರಲೋಕದ ಅಮರೇಶ್ವರರು ಅವನ ಮೇಲೆ ಹೂಮಳೆಗೆರೆದರು. ಅಮರಾವತಿಯ ಅಪ್ಸರೆಯರು ಆರತಿ ಎತ್ತಿದರು. ಗಂಧರ್ವರು ಗೀತ ಗಾನಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಹೊಗಳಿದರು. ಹೀಗೆ ಪ್ರಯಾಗದ ಸಂಗಮ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮಾಘಸ್ನಾನ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಪಿಶಾಚ ಭಾವವನ್ನು ನೀಗಿ ಆ ದ್ರವೀಡೇಶ್ವರನು ಇಂದ್ರಪುರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದ.

ವಿಪ್ರೋತ್ತಮ, ಈ ಪ್ರಯಾಗಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಹಾಮಹಿಮಾರೂಪವಾದ ಪ್ರಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ನಾನು ನಿನಗೆ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದೆ. ಈಗ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಗಂಗಾ-ಯಮುನಾ ನದಿಗಳು ಸಂಗಮಿಸಿದ ತೀರ್ಥರಾಜ ಪ್ರಯಾಗದ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಸಾದ್ಯಂತವಾಗಿ ಕೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಈಗ ಈ ಎಲ್ಲ ಕನ್ನೆಯರೂ, ನಿನ್ನ ಮಗನೂ, ನೀನು ಎಲ್ಲರೂ

ನನ್ನೊಡನೆ ಪ್ರಯಾಗ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬನ್ನಿರಿ. ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿಯೇ ಆ ದಿವ್ಯ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯಕರ ಮಾಘಸ್ನಾನ ಮಾಡೋಣ. ಅದರಿಂದ ಇವರೆಲ್ಲರ ಪಿಶಾಚಭಾವವು ತಾನಾಗಿ ತೊಲಗಿಹೋಗುವದು.

ಪರಮೇಶ್ವರ:- ದಿಲೀಪರಾಜ, ಹೀಗೆ ವಶಿಷ್ಠರ ಮುಖಾರವಿಂದದಿಂದ ಸಂಗಮ ತೀರ್ಥದ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯ ಮಧುರಕಥಾರಸವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಿ ಎಲ್ಲರೂ ಹರ್ಷಪುಲಕಿತರಾದರು. ಪಾಪವಿರಹಿತರಾದರು, ಹಾಗೂ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳಾದ ವಶಿಷ್ಠರೊಡನೆಯೇ ಆಕಾಶಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಆನಂದದಿಂದ ಪ್ರಯಾಗ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ ಬಳಿಕ ಮಹರ್ಷಿ ಲೋಮಶರು ಆಗಸದ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಗಂಗಾ-ಯಮುನಾ ಸಂಗಮದ ತೀರ್ಥವನ್ನು ತೋರುಬೆರಳಿನಿಂದ ತೋರಿಸಿ ನುಡಿದರು.

ಲೋಮಶ:- ಎಲ್ಲರೂ ತೀರ್ಥರಾಜವಾದ ಆ ಪ್ರಯಾಗವನ್ನು ನೋಡಿ. ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನದಿಂದಲೇ ಮೋಕ್ಷವೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಆದರೆ ಅದಿಲ್ಲದೇ ಮೋಕ್ಷ ದೊರೆಯುವ ಒಂದೇ ಉಪಾಯ ಈ ಪ್ರಯಾಗಸ್ನಾನ.

ವಿನಾ ಜ್ಞಾನಂ ಪ್ರಯಾಗೇಸ್ಮಿನ್ ಮುಚ್ಯಂತೇ ಸರ್ವ ಜಂತವಃ ।

ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಈ ಪ್ರಯಾಗದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಯೇ ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡುವ ಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದ. ನಾರಾಯಣನು ಇಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಹಾಲ್ಗಡಲಿನ ಮಗಳಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯನ್ನು ಪಡೆದ. ಮಹಾದೇವನು ಇಲ್ಲಿಯ ತ್ರಿವೇಣೀ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಆರುತಿಂಗಳು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ತ್ರಿಪುರಾಸುರನನ್ನು ಸಂಹಾರಮಾಡಲು ಪರ್ಯಾಪ್ತವಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಪಡೆದ. ಈ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವವನು ಎಂದಿಗೂ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬಳಲುವದಿಲ್ಲ.

ಹಿಂದೆ ಋಚೀಕ ಮುನಿಯ ಶಾಪದಿಂದ ಕಾಗೆಯಾದ ಓರ್ವ ಗಂಧರ್ವನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಶಾಪಮುಕ್ತನಾದ. ಊರ್ವಶಿಯು ಇಂದ್ರನ ಶಾಪದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗ ಭ್ರಷ್ಟಳಾಗಿ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಇಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಶಾಪಮುಕ್ತಳಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದಳು. ನಹುಷ ಪುತ್ರನಾದ ಯಯಾತಿ ಮಹಾರಾಜನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಶಿವನನ್ನೇ ಪುತ್ರನನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದ. ಇಂದ್ರನು ಇಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಸ್ವರ್ಗೈಶ್ವರ್ಯ ಪಡೆದ. ಕಶ್ಯಪ, ಭರದ್ವಾಜ, ಮುಂತಾದ ಮುನಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಯೇ ತಪಸ್ಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದರು.

ಹೀಗೆ ಲೋಮಶ ಮುನಿಗಳ ಮುಖಾರವಿಂದದಿಂದ ಪ್ರಯಾಗ ತೀರ್ಥದ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತುಷ್ಟಚಿತ್ತರಾದ ವೇದನಿಧಿ ಮಹರ್ಷಿ ಮತ್ತು ಅವನ ಮಗನಾದ ಸುತಪಾ, ಅವನನ್ನು ಕಾಮಿಸಿ ಬಂದ ಐವರು ಕನ್ನೆಯರು ಎಲ್ಲರೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ತ್ರಿವೇಣೀ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರು. ಕೂಡಲೇ ಆ ಸಂಗಮಸ್ನಾನದ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ, ಪಿಶಾಚರಾದ ಆ ಐವರೂ ಕನ್ನೆಯರೂ ಪಿಶಾಚನಾದ ವೇದನಿಧಿಯ ಪುತ್ರನೂ ತಮ್ಮ ಆ ಪಿಶಾಚ ಜನ್ಮದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮೊದಲಿನ ಉತ್ತಮ ದೇಹವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು.

ಪ್ರಮೋದಿನೀ, ಸುಶೀಲಾ, ಸುಸ್ವರಾ, ಸುತಾರಾ, ಚಂದ್ರಿಕಾ ಎಂಬ ಐವರು ಗಂಧರ್ವ ಕನ್ನೆಯರೂ, ವೇದನಿಧಿ ಮುನಿಯ ಮಗನಾದ ಅಗ್ನಿಪನನ್ನು ಮರುಳು ಮಾಡ ಹೋಗಿ ಅವನ

ಶಾಪದಿಂದ ಪಿಶಾಚಿಯರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಗಂಧರ್ವ ಕನ್ನೆಯರ ಶಾಪದಿಂದ ಅಗ್ನಿಪನೂ ಪಿಶಾಚನಾಗಿದ್ದ. ವೇದನಿಧಿಗಳ ಮುಖದಿಂದ ಅವರ ಮಗ ಹಾಗೂ ಆ ಗಂಧರ್ವ ಕನ್ನೆಯರ ಈ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಕರುಣೆದುಂಬಿದ ಲೋಮಶ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಗಂಗಾ-ಯಮುನಾ ಸಂಗಮ ತೀರ್ಥದ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕರೆದು ತಂದು ಪ್ರಯಾಗ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಪಿಶಾಚಭಾವವು ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತೊಲಗಿ ಆ ಪಂಚಕನ್ನೆಯರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮೊದಲಿನ ಗಂಧರ್ವ ದೇಹವೂ, ಅಗ್ನಿಪ ಮುನಿಗೆ ತನ್ನ ಮೊದಲಿನ ಋಷಿಕುಮಾರ ರೂಪವೂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದವು. ಅದರಿಂದ ವೇದನಿಧಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಪರಮಾನಂದವಾಗಿ ಅವರು ಲೋಮಶ ಮಹರ್ಷಿಗಳನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ, ನಮಿಸಿ, ಆದರಿಸಿ, ಸತ್ಕರಿಸಿ, ಕೇಳಿದರು.

ವೇದನಿಧಿ:- ಋಷಿಶ್ರೇಷ್ಠರೇ, ತಮ್ಮ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ನನ್ನ ಮಗನ ಪೈಶಾಚ್ಯಭಾವವು ಕಳೆದುಹೋಯಿತು. ಈ ಬಾಲೆಯರು ಪಿಶಾಚಿ ಯೋನಿಯಿಂದ ಮುಕ್ತರಾದರು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಅವರೇನು ಮಾಡಬೇಕು? ತಾವೇ ಅಪ್ಪಣೆ ನೀಡಿ.

ಲೋಮಶ:- ನಿಮ್ಮ ಮಗನಾದ ಈ ಅಗ್ನಿಪನು ಈಗಾಗಲೇ ವೇದ ವೇದಾಂತಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಿಸಿ ಮಹಾ ಪಂಡಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ವ್ರತವು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ. ಕುಮಾರನಾದ ಅವನು ಈಗ ಅವರನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಬಂದ ಈ ಐವರೂ ಗಂಧರ್ವ ಸುಂದರಿಯರನ್ನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮದುವೆಯಾಗಲಿ. ಅವನಿಗಾಗಿ ಈ ಐವರೂ ಕನ್ಯಾಮಣಿಗಳೂ ಕಡುಕಷ್ಟಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಅವನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯರು. ಅವನು ಈ ಐವರೂ ಐದೆಯರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯನಾದ ವರ. ಇವರ ಮದುವೆಯ ಮಂಗಳ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ನೀವು ಬೇಗ ನೆರವೇರಿಸಿರಿ.

ಲೋಮಶ ಮುನಿಗಳ ಮಾತು ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಯ್ತು ವೇದನಿಧಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ. ಅವರು ಆ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಆದೇಶದಂತೆ ಐವರೂ ಕನ್ನೆಯರ ಹಡೆದ ತಂದೆಗಳಾದ ಸುಖಸಂಗೀತಿ, ಸುಶೀಲ, ಸ್ವರವೇದಿ, ಚಂದ್ರಕಾಂತ, ಸುಪ್ರಭ, ಎಂಬ ಗಂಧರ್ವರಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದರು. ಆ ಐವರೂ ಗಂಧರ್ವ ದಂಪತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಸಂಗಮಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ತಪಸ್ವೀ, ಮಹರ್ಷಿ, ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳಿಂದ ಒಡಗೂಡಿ ವೈಭವದಿಂದ ತಮ್ಮ ಐವರೂ ಕನ್ಯಾಮಣಿಗಳಾದ ಪ್ರಮೋದಿನಿ, ಸುಶೀಲ, ಸುಸ್ವರಾ, ಸುತಾರಾ, ಚಂದ್ರಿಕಾ ಎಂಬವರನ್ನು ವೇದನಿಧಿ ಕುಮಾರನಾದ ಅಗ್ನಿಪನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ವಿವಾಹ ಮಂಗಳ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದರು. ಅದರಿಂದ ಆ ಪಂಚಕನ್ಯೆಯರ ಬಹುದಿನದ ಹೆಬ್ಬಯಕೆ ಪೂರ್ಣವಾಯಿತು. ಋಷಿಕುಮಾರನಾದ ಅಗ್ನಿಪನೂ ಸುರಲೋಕದ ಸರ್ವಅಪ್ಸರೆಯರನ್ನೂ ಮೀರಿಸುವ ಚೆಲವು, ಒಲವುಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತ ಆ ಕನ್ಯಾಮಣಿಗಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಪರಮಪ್ರೀತನಾದ. ಅನಂತರ ಆ ನವ ವಧೂವರರೂ, ವೇದನಿಧಿ ಮುನಿಯೂ ಲೋಮಶ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿ ಅಭಿನಂದಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಲೋಮಶರು ಮೇರುಪರ್ವತದಲ್ಲಿರುವ ತಮ್ಮ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತಪಸ್ಸಿಗಾಗಿ ತೆರಳಿದರು. ಇತ್ತ ವೇದನಿಧಿ ಮಹರ್ಷಿಯು ತನ್ನ ಐವರೂ ಸೊಸೆಯರು ಹಾಗೂ ಮಗನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಕುಬೇರನ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಅಲಕಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದರು.

ದಿಲೀಪ, ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಗ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಲೋಮಶ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ವಚನದಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ದುರ್ಯೋನಿಯಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮನೋರಥ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಪರಮಾನಂದದಿಂದ ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನವನ್ನು ಬಹುಕಾಲ ಪರ್ಯಂತರ ನಡೆಸಿದರು. ಪ್ರಯಾಗ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಈ ಪರಮಪವಿತ್ರವಾದ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದವರು ವಿಪುಲ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಚಿತ್ರರಾಜನ ಉಪಾಖ್ಯಾನ ಎಂಬ ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತಾರನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—○—

ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಹಿಮೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೨೭

ಪಾರ್ವತಿ:- ಪ್ರಭು ಪರಮೇಶ್ವರ, ನಾನು ನಿನ್ನ ಮುಖದಿಂದ ಕಾರ್ತೀಕ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಘ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನೂ ಕೇಳಿದೆ. ಈಗ ಮುಕ್ತಿದಾಯಕವಾದ ಉತ್ತಮ ಕರ್ಮವಾವುದು? ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಭಕ್ತಿಯೆಂದರೇನು? ಇದನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳು.

ಮಹಾದೇವ:- ಭಕ್ತಿಯ ಮೂರು ವಿಧವಾಗಿದೆ. ಸಾತ್ವಿಕ, ರಾಜಸ, ತಾಮಸ ಎಂದು, ಸಾತ್ವಿಕ ಭಕ್ತಿ ಉತ್ತಮ. ರಾಜಸ ಭಕ್ತಿ ಮಧ್ಯಮ, ತಾಮಸ ಭಕ್ತಿ ಕನಿಷ್ಠ. ಅಹಂಕಾರ, ದಂಭ, ಮಾತ್ಸರ್ಯ, ಲೋಭ, ಮೋಹಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ಭಕ್ತಿಯು ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಲು ಮಾಡಿದ ಭಕ್ತಿಯು ತಾಮಸ ಭಕ್ತಿ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕನಿಷ್ಠ ಭಕ್ತಿ ಎಂದೂ ಹೆಸರು. ಐಶ್ವರ್ಯ, ವಿಷಯ, ಸುಖ, ರಾಜ್ಯ, ಅಧಿಕಾರ, ಮುಂತಾದವುಗಳ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ದೇವರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಮಾಡಿ ಪ್ರತಿಮಾ ಪೂಜಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದು ರಾಜಸ ಭಕ್ತಿಯೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಮಧ್ಯಮ ಭಕ್ತಿ. ರಾಗದ್ವೇಷ ವರ್ಜಿತನಾಗಿ ವೇದಾಧ್ಯಯನತತ್ಪರನಾಗಿ ಯಾವ ಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನೂ ಮಾಡದೇ ಶಂಖಚಕ್ರಾದಿ ಚಿಹ್ನಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ವೇದಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ವಿಹಿತ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುತ್ತ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವದು ಸಾತ್ವಿಕ ಭಕ್ತಿಯೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ವಿಷ್ಣುವಿನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಮಾಡದೇ ಕೇವಲ ವೇದಾಧ್ಯಯನ ಹಾಗೂ ಯಜ್ಞ ಯಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರು ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮ ವಿಮುಖರಾಗಿ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರೂ, ವಿಷ್ಣುನಿಂದಕರೂ, ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತದ್ವೇಷಿಗಳೂ, ಚಂಡಾಲರು ಎನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾದರೂ ವೇದಬಾಹ್ಯರೇ ಸರಿ. ಶ್ರೀಹರಿಯಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಲವಾದ ಭಕ್ತಿಮಾಡಿ ಹಗಲಿರುಳೂ ಭಗವದ್ಧ್ಯಾನಮಾಡುವ ಹರಿಭಕ್ತರಿಗೆ ಋಷಿಗಳೂ, ಮುನಿಗಳೂ, ದೇವತೆಗಳೂ ಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಕರುಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಅವರ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನೆಲೆಸುತ್ತಾಳೆ. ಗಂಗಾ, ಗಯಾ, ನೈಮಿಷ ಪುಷ್ಕರ, ಕಾಶೀ, ಪ್ರಯಾಗ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳೂ ಗೋವಿಂದಭಕ್ತರ ದೇಹದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುತ್ತವೆ. ಮಾನವರು ಯಾವುದೇ ಜಾತಿಯವನಿರಲಿ ಹರಿಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಮಾಡಿದರೆ ಮುಕ್ತನಾಗುವುದು ನಿಶ್ಚಿತ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಹಿಮೆ ಎಂಬ ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—○—

ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ ಪೂಜೆಯ ಮಹತ್ವ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೨೮

ಪಾರ್ವತಿ:- ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧ ಶಾಲಿಗ್ರಾಮದ ಹರಿಪ್ರತೀಕಗಳು ವಿಪುಲವಾಗಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಆ ಶಾಲಿಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಯಾರು, ಎಷ್ಟು ಹೇಗೆ ಪೂಜೆಮಾಡಬೇಕು ತಿಳಿಸಿರಿ.

ಮಹಾದೇವ:- ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ ಶಿಲೆಯು ಪರಮಪವಿತ್ರ, ಪುಣ್ಯದಾಯಕ. ಅದರ ದರ್ಶನ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದಿ ಪಾಪಗಳು ತೊಳೆದುಹೋಗುತ್ತವೆ. ಶಾಲಿಗ್ರಾಮದ ಕಲ್ಲು ಇದ್ದ ಮನೆ ಒಂದು ಪರಮಪವಿತ್ರ ತೀರ್ಥ.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃ ಪಂಚ ಪೂಜ್ಯಾಃ ಸ್ಯುಶ್ಚತಸ್ರಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯೈಸ್ತಥಾ ।
ವೈಶ್ಯೈಸ್ತಿಸ್ರಸ್ತಥಾ ಪೂಜ್ಯಾ ಏಕಾ ಪೂಜ್ಯಾ ಪ್ರಯತ್ನತಃ ॥

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಐದು ಶಾಲಿಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ನಾಲ್ಕು, ವೈಶ್ಯರು ಮೂರು. ಕೊನೆಗೆ ಒಂದು ಶಾಲಿಗ್ರಾಮವನ್ನಾದರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಪ್ರಯತ್ನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಲೇಬೇಕು. ಅದರ ದರ್ಶನದಿಂದಲೂ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಮುಕ್ತಿಯಾಗುವದು.

ದಾಸಭಾವೇನ ಯೇ ಶೂದ್ರಾಃ ಸ್ವರ್ಚನಂ ಕುರ್ವತೇ ಸದಾ ।
ತೇಷಾಂ ಪುಣ್ಯಂ ನ ಜಾನಂತಿ ಬ್ರಹ್ಮಾದ್ಯಾಶ್ಚ ಸುರೇಶ್ವರಿ ॥

''ದೇವತೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಒಡತಿಯಾದ ಪಾರ್ವತಿ ! ಶೂದ್ರರೂ ಸಹ ದಾಸ್ಯಭಾವದಿಂದ ಭಗವಂತನ ಅರ್ಚನೆಯನ್ನೂ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಆರಾಧನೆಯ್ನನೂ ಸದಾ ಮಾಡಿದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳೂ ಗೌರವಿಸುವಂಥ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.''

ಶಂಖಚಕ್ರಾದಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಲಾಂಛನಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಪೂಜೆಮಾಡುವ ವೈಷ್ಣವನ ದರ್ಶನ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಮಹಾಪಾತಕ, ಉಪಪಾತಕ ಕಾಯಿಕ, ವಾಚಿಕ, ಮಾನಸಿಕ, ಮೂರು ವಿಧ ತಾಪ, ಹಿಂಸಾಜನ್ಯ ಪಾಪ, ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳೂ ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತವೆ. ಇಂಥ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರಾದ ವೈಷ್ಣವರ ದರ್ಶನ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಸೇವೆ, ಪೂಜೆ, ಭೋಜನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುವದರಿಂದ ಹರಿಪ್ರೀತಿಯಾಗಿ ವಿಷ್ಣುಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವದು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ ಪೂಜೆಯ ಮಹತ್ವ ಎಂಬ ಒಂದುನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—೦—

ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ವರ್ಣನೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೯

ಪಾರ್ವತಿ:- ಪ್ರಿಯಕರ, ವಾಸುದೇವನ ಸ್ಮರಣವು ಎಷ್ಟು ವಿಧವಾಗಿದೆ? ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕು? ಯಾರು ಇದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ? ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿಸು.

ಮಹಾದೇವ:- ದೇವಿ, ಶ್ರೀಹರಿ ಸ್ಮರಣೆಯ ತತ್ವವನ್ನು ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಅವನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಹಿಮೇ ನಾಕುಲಿತಂ ವಿಶ್ವಂ ಸ್ಮರತ್ಯಗ್ನಿಂ ಯಥಾ ತಥಾ ।
ತೃಷಾತುರೋ ಯಥಾ ವಾರಿ ತದ್ವತ್ ವಿಷ್ಣುಂ ಸ್ಮರಾಮ್ಯಹಮ್ ॥

ನೀರಡಿಸಿದವನು ನೀರು ಕುಡಿಯುವಂತೆ ನಾನು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸ್ಮರಣ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಚಳಿಯಿಂದ ನಡಗುವವರು ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ನೆನೆಯುವಂತೆ ನಾನು ವಿಷ್ಣುವಿನನ್ನು ನೆನೆಸುತ್ತೇನೆ.

ಪತಿವ್ರತಾ ಯಥಾ ನಾರೀ ತತಿಂ ಸ್ಮರತಿ ನಿತ್ಯಶಃ ।
ತಥಾ ಸ್ಮರಾಮಿ ಲೋಕೇಶಂ ವಿಷ್ಣುಂ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರೇಶ್ವರಮ್ ॥

ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ಪತ್ನಿಯು ನಿತ್ಯವೂ ಗಂಡನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವಂತೆ ನಾನೂ ಸಹ ಜಗದೊಡೆಯನೂ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನಾದ ನನಗೂ ಈಶ್ವರನಾದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ದೂರದ ಅರಣ್ಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗಾಯಾಸದಿಂದ ಬಳಲುವ ಪಥಿಕನು ಮನೆಯನ್ನು ನೆನೆಯುವಂತೆ ಹಂಸಪಕ್ಷಿಗಳು ಮಾನಸ ಸರೋವರವನ್ನು ನೆನೆಯುವಂತೆ ಭ್ರಮರಗಳು ಪುಷ್ಪವನ್ನೂ, ಚಕ್ರವಾಕಗಳು ಸೂರ್ಯನನ್ನೂ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದವರು ದೀಪವನ್ನೂ ಬಳಲಿದವರು ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನೂ ಆನೆ ಸಿಂಹಗಳು ಪರ್ವತವನ್ನೂ ಕನ್ನೈದಿಲೆಯು ಚಂದ್ರನನ್ನೂ ಬಯಸುವಂತೆ ನಾನೂ ಸಹ ಶ್ರೀಹರಿಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಯಸಿ ನಿತ್ಯವೂ ಅವನನ್ನು ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಗೋಪೀಭಿರ್ಜಾರಬುದ್ಧ್ಯಾಚ ವಿಷ್ಣೋಶ್ಚ ಸ್ಮರಣಂ ಕೃತಂ ।
ತಾಶ್ಚ ಸಾಯುಜ್ಯತಾಂ ನೀತಾಸ್ತಥಾ ವಿಷ್ಣುಂ ಸ್ಮರಾಮ್ಯಹಮ್ ॥

ಗೋಪಿಕಾಸ್ತ್ರೀಯರು ಮೊದಲು ಜಾರಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಅನಂತರ ಶುದ್ಧಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ನೆನೆದರು. ಅದರಿಂದ ಆ ಎಲ್ಲ ಬಲ್ಲ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಶ್ರೀಹರಿಯು ತನ್ನ ಸಾಯುಜ್ಯ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕರುಣಿಸಿದ. ಆದುದರಿಂದ ಅಂಥ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ನಾನು ಸ್ಮರಿಸುವೆ. ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಕೆಲವರು ದುಷ್ಟಭಾವನೆಯಿಂದ, ಕೆಲವರು ದಂಭದಿಂದ, ಮತ್ತೆ ಹಲವರು ಲೋಭದಿಂದ ಕೆಲವರು ದ್ವೇಷದಿಂದ, ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಸ್ನೇಹದಿಂದ, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ, ಸ್ವಾಮಿತ್ವ ಭಾವದಿಂದ, ನಿಸ್ಪೃಹಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಆರಾಧನೆ ಮಾಡಿ ಉದ್ಧೃತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಆ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಬರೀ ದ್ರವ್ಯದಿಂದಾಗಲೀ, ಜ್ಞಾನದಿಂದಾಗಲೀ, ಒಲಿಯುವದಿಲ್ಲ ಕೇವಲ ಭಕ್ತಿಯೋಗದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಅವನ ದರ್ಶನವು ಸಾಧ್ಯ. ಹಂಸಪಕ್ಷಿಯು ಹಾಲು,

ನೀರನ್ನು ಬೆರೆಸಿಟ್ಟರೂ ನೀರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಾಲನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸ್ವೀಕರಿಸುವಂತೆ ಮಾನವರು ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಿ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆಶ್ರಯಿಸಬೇಕು. ವಿಷ್ಣುವಿನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೇ ಮಾನವರು ಮಾಡಿದ ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳೂ ವಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದ ನೀರಿನಂತೆ ಸೋರಿಹೋಗುವದು. ಕೈಯಿಂದಲೇ ಈಸಿ ಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟುವದು ಎಷ್ಟು ಮೂರ್ಖತನ. ಬೆಂಕಿಯು ಅತ್ಯಲ್ಪವಾದರೂ ಕಾಡನ್ನೆಲ್ಲ ಸುಟ್ಟುಹಾಕುವಂತೆ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಯು ಕಿಂಚಿತ್ತಾದರೂ ಪಾಪರಾಶಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ನಾಶಮಾಡುವದು.

ಅಜಾಮಿಳನು ತನ್ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಚಿತವಾದ ಧರ್ಮ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೊರೆದು, ದಾಸೀಸಂಸರ್ಗ ಮಾಡಿ ಮಹಾಪಾಪ ಮಾಡಿದನು. ಆದರೆ ಮುಂದೆ ಮರಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣನ ನಾಮವನ್ನು ನೆನೆದು ತೃಪ್ತಿಹೊಂದಿದನು. ಅಶ್ವಮೇಧಾದಿ ನೂರಾರು ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅನೇಕ ರಾಜಮಹಾರಾಜರು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು. ಕೆಲದಿನ ಅಲ್ಲಿ ಸುಖೋಪಭೋಗ ಅನುಭವಿಸಿ ಪುಣ್ಯ ಕ್ಷೀಣವಾದ ಬಳಿಕ ಮತ್ತೆ ಭೂಮಿಗೆ ಮರಳಿದರು. ಆದರೆ ವಿಷ್ಣುವಿನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಮಾಡಿ ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ಹೋದವರು ಮರಳಿಬಂದದ್ದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಯಾರೂ ಕೇಳಿಲ್ಲ. ಒಂಟೆಯು ಚಂದನ, ಕರ್ಪುರ, ಅಗರು ಮುಂತಾದ ಪರಿಮಳ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅದರ ಗಂಧಪರಿಮಳದ ಜ್ಞಾನವು ಮಾತ್ರ ಅದಕ್ಕಿರುವದಿಲ್ಲ. ಅದರಂತೆ ವಿಷ್ಣುವಿನಿಂದ ವಿಮುಖರಾದವರಿಗೆ ಅವನ ಮಹಾಮಹಿಮೆಗೊತ್ತಾಗುವದಿಲ್ಲ.

ಭಕ್ತಿಹೀನೈಃ ಚತುರ್ವೇದೈಃ ಪಠಿತೈಃ ಕಿಂ ಪ್ರಯೋಜನಂ ।
ಶ್ವಪಚೋ ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತಸ್ತು ತ್ರಿದಶೈರಪಿ ಪೂಜ್ಯತೇ ॥

ಶ್ರೀಹರಿಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಹೀನರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳನ್ನು ಓದಿದರೂ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಆದರೆ ವಿಷ್ಣುವಿನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಮಾಡುವ ಚಂಡಾಲನೂ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಪೂಜ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಮಾನವರೆಲ್ಲರೂ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ಮತ್ತೆ ತಮತಮಗೆ ವಿಹಿತವಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ಮಾಡಬೇಕು.

ಆಶ್ರಮೇಣ ವಿನಾ ಮೂಢೋ ನೈವ ಸಿದ್ಧಿವ ವಾಪ್ನುಯಾತ್ ।
ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ನಿರ್ಮಿತಾ ವರ್ಣಾಃ ಸ್ವೇ ಸ್ವೇ ಧರ್ಮೇ ನಿಮೋಜಿತಾಃ ॥

ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ, ಶೂದ್ರ, ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಗಳನ್ನೂ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ, ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮ, ವಾನಪ್ರಸ್ಥ, ಸನ್ಯಾಸ, ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮಗಳನ್ನೂ ನಿರ್ಮಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲ ವರ್ಣದವರೂ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಧಿಸಿದ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವರ್ಣಧರ್ಮಗಳನ್ನೂ, ಆಶ್ರಮಧರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಪರಿಪಾಲಿಸಬೇಕು. ಈ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸದ ಮೂರ್ಖನು ಯಾವ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಾರ.

ಸ್ವಧರ್ಮೇಣಾಗತಂ ದ್ರವ್ಯಂ ಶುಕ್ಲದ್ರವ್ಯಂ ತದುಚ್ಯತೇ ।
ಶುಕ್ಲದ್ರವ್ಯೇಣ ಯದ್ದಾನಂ ದೀಯತೇ ಶ್ರದ್ಧಯಾನ್ವಿತಂ ॥
ಸ್ವಲ್ಪೇನಾಪಿ ಮಹಾಪುಣ್ಯಂ ತಸ್ಯ ಸಂಖ್ಯಾ ನ ವಿದ್ಯತೇ ॥

ಸ್ವಧರ್ಮದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ದ್ರವ್ಯವು ಶುದ್ಧ ದ್ರವ್ಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂಥ ಶುದ್ಧ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತ್ರ ದಾನನೀಡಿದರೂ ಅಸಂಖ್ಯ ಪುಣ್ಯವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

ನೀಚಸಂಗೇನ ಯದ್ದ್ರವ್ಯಂ ಅನೀತಂ ಗೃಹಕರ್ಮಸು ।
ತೇನ ದ್ರವ್ಯೇಣ ಯದ್ದಾನಂ ಕೃತಂವೈ ಮನುಜಾದಿಭಿಃ ॥
ತತ್ಫಲಂ ನಭವೇತ್ಯೈವೈ ನೈವ ತತ್ಫಲ ಭಾಗಿನಃ ।

ದುರ್ಜನ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಮತ್ತು ಪಾಪಿಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿ ಗಳಿಸಿದ ಹಣವನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಯಾವ ಪುಣ್ಯವೂ ಬರುವದಿಲ್ಲ.

ಇಲ್ಲಿ ಈಗ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳ ಫಲವನ್ನು ಮುಂದೆ ಪರಲೋಕ ಪರಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ಉಣ್ಣುತ್ತಾನೆ. ಈಗ ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೇ ಪರೋಪಕಾರ ದಾನ, ಧರ್ಮ, ಯಜ್ಞ, ಯಾಗ, ಪೂಜೆ, ಪುರಸ್ಕಾರ, ಮುಂತಾದ ಪುಣ್ಯ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೇ ಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ದುಃಖವು ಒದಗಿ ಬಂದರೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಿಂಕರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಈಗ ಒದಗಿದ ದುಃಖವು ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ದುಷ್ಕರ್ಮದ ಫಲವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಈಗ ಪಾಪಾಚರಣವನ್ನು ಮಾಡುವ ದುಷ್ಟ, ಭ್ರಷ್ಟ, ಧೂರ್ತ, ವಂಚಕ, ನಾಸ್ತಿಕ, ಪರದ್ರೋಹಿ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಸುಖ, ಸಂಪದ, ಅಧಿಕಾರ, ಐಶ್ವರ್ಯ ಮುಂತಾದ ವೈಭೋಗದಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಅದೆಲ್ಲ ಅವನು ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯರಾಶಿಯ ಫಲವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಪಶುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಮನಬಂದಲ್ಲಿ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತೆ ಕರ್ಮಬಂಧದಿಂದ ದೇವರು ಎಲ್ಲ ಮಾನವರನ್ನು ಸುಖದುಃಖಗಳಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಋಷಿಗಳೂ, ಮಾನವರೂ, ದೇವತೆಗಳೂ ಸಹ ಕರ್ಮಬಂಧನವನ್ನು ಮೀರಲು ಸಮರ್ಥರಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಮಹಾದೇವರ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುವ ಹಾವುಗಳೂ ಸಹ ವಿಷಮುಕ್ತವಾಗಿಲ್ಲ. ಅಮೃತವನ್ನು ಅವು ಪಾನಮಾಡಲಾರವು. ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ ಸರ್ಪಗಳ ವಿಷವನ್ನು ಕಳೆಯಲು ಶಿವನಿಗೂ ಸಹ ಶಕ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ.

ಆರೋಗ್ಯಂ ಭಾಸ್ಕರಾದಿಚ್ಛೇತ್ ।

ಆರೋಗ್ಯ ಬೇಕಾದವರು ಸೂರ್ಯನ ಆರಾಧನೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹಿರಿಯರ ಹಾಗೂ ಪುರಾಣಗಳ ಹೇಳಿಕೆ. ಆದರೆ ಅದೇ ಸೂರ್ಯನು ತನ್ನ ರಥದಲ್ಲಿ ಸಾರಥಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತ ಕುಂಟ ಅರುಣನ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಿಲ್ಲ. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕರ್ಮಬಂಧನವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಋಷಿಗಳಿಗೂ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಎಂಬ ರಾಜರ್ಷಿಯು ತನ್ನ ಕರ್ಮದಿಂದ ಆನೆಯ ಜನ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ. ಅದನ್ನು ಮೊಸಳೆ ಹಿಡಿದಾಗ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಬಂದು ಆ ನಕ್ರವನ್ನು ಕೊಂದು ಆನೆಯನ್ನು ಕರ್ಮಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿದ. ಹೀಗೆ ಕರ್ಮಪಾಶದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿಸಲು ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿ ಒಬ್ಬನೇ ಸಮರ್ಥ. ರುದ್ರ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳೂ, ಅಸುರರೂ, ಮಾನವರೂ ಕರ್ಮಬದ್ಧರೇ.

ಕರ್ಮಾಧೀನಂ ಜಗತ್ಸರ್ವಂ ವಿಷ್ಣುನಾ ನಿರ್ಮಿತಂ ಪುರಾ ।
ತತ್ಕರ್ಮ ಕೇಶವಾಧೀನಂ ರಾಮನಾಮ್ನಾ ವಿನಶ್ಯತಿ ॥

ರುದ್ರ ಬ್ರಹ್ಮಾದಯೋ ದೇವಾ ಮಾನವಾಶ್ಚಾಸುರಾಶ್ಚ ಯೇ ।
ತೇ ಸರ್ವೇ ಕರ್ಮಬದ್ಧಾಶ್ಚ ವಿಚರಂತಿ ಮಹೀತಲೇ ॥

ಬ್ರಹ್ಮದೇವ, ಮಹಾದೇವ ಮೊದಲಾದ ಸುರಾಸುರ ನರರೆಲ್ಲರೂ ಕರ್ಮಬದ್ಧರೇ. ಸರ್ವ ಜಗತ್ತೇ ಕರ್ಮದ ಅಧೀನವಾಗುವಂತೆ ಸ್ವಾಮಿ ಶ್ರೀಹರಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಕರ್ಮವು ಕೇಶವನ ಅಧೀನ. ರಾಮನಾಮದ ಉಚ್ಚಾರದಿಂದ ಎಂಥ ದುಷ್ಕರ್ಮವೂ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಆದುದರಿಂದ ಮಾನವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಗಳಿಗೆ ಉಚಿತವಾದ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೇ ನಿಷ್ಕಾಮಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಆಚರಿಸಿ ಸರ್ವಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಕಾಮ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಸ್ವರ್ಗಕಾಮನೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಯಜ್ಞಾದಿಗಳು ಕೂಡ ಅಲ್ಪ, ಅಸ್ಥಿರ, ಸುಖವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಶಾಶ್ವತವಾದ ಸುಖವು ಬೇಕಾದರೆ ನಿಷ್ಕಾಮಕರ್ಮವನ್ನು ಶ್ರೀಹರಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು, ಮತ್ತು ಈ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲ ಅಶಾಶ್ವತ ಹೇಯವೆಂದು ತಿಳಿದು ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ಸರ್ವಸ್ವಾಮಿ, ಸರ್ವನಿಯಾಮಕ ಎಂದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತು ಅವನಲ್ಲಿ ನಿರ್ವ್ಯಾಜ ನಿಶ್ಚಲ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಬಕಪಕ್ಷಿಯು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಜಲಚರಗಳನ್ನು ತಿಂದರೂ ಮೊಸಳೆಯ ತಂಟೆಗೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಅದರಂತೆ ಯಮ ಮತ್ತು ಅವನ ದೂತರು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಸೆಳೆದೊಯ್ದರೂ ಹರಿಭಕ್ತರನ್ನು ಮುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ಜಾತಿ, ಧರ್ಮದವರೂ ಪಾಮರರೂ, ಕೀಳು ಕುಲದವರೂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಧ್ಯಾನಮಾಡಿದರೂ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಅವರನ್ನು ಕೈಹಿಡಿದು ಕಾಪಾಡುವನು. ತನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆದ ಬೇಡನಿಗೂ ಬೇಡಿ ಬಯಸಿದ ಕುಬ್ಜೆಗೂ ಮುಕ್ತಿಕೊಟ್ಟ ಹರಿ ಯಾವ ಭಕ್ತರನ್ನೂ ಕೈಬಿಡಲಾರ.

ಬ್ರಹ್ಮಾದ್ಯೈಃ ದುರ್ಲಭಃ ಸ್ವಪ್ನೇ ಸುಲಭೋ ಗೋಪಮಂದಿರೇ ।
ಗೋಪೋಚ್ಛಿಷ್ಟಂ ಯದಾ ಭುಕ್ತಂ ತದಾ ತೇ ತಾರಿತಾ ಸ್ವಯಂ ॥

ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ದುರ್ಲಭನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ದನಕಾಯುವ ಗೋಪಾಲಕರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ದೊರಕಿದ, ಅಂಥ ಗೋಪಾಲ ಕೃಷ್ಣನ ಉಚ್ಛಿಷ್ಟವನ್ನು ಊಟಮಾಡಿ ಆ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಉದ್ಧೃತರಾದರು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ವರ್ಣನೆ ಎಂಬ ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂಬತ್ತನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಉತ್ತರಖಂಡವು ಭಾಗ-೪ರಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆದಿದೆ, ಹಾಗೂ
ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೪ರಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ.

ಸರ್ವೇಜನಾಃ ಸುಖಿನೋ ಭವಂತು
ಓಂ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ